

ఎడిటర్ గారికి

Registered No. M. 1118.

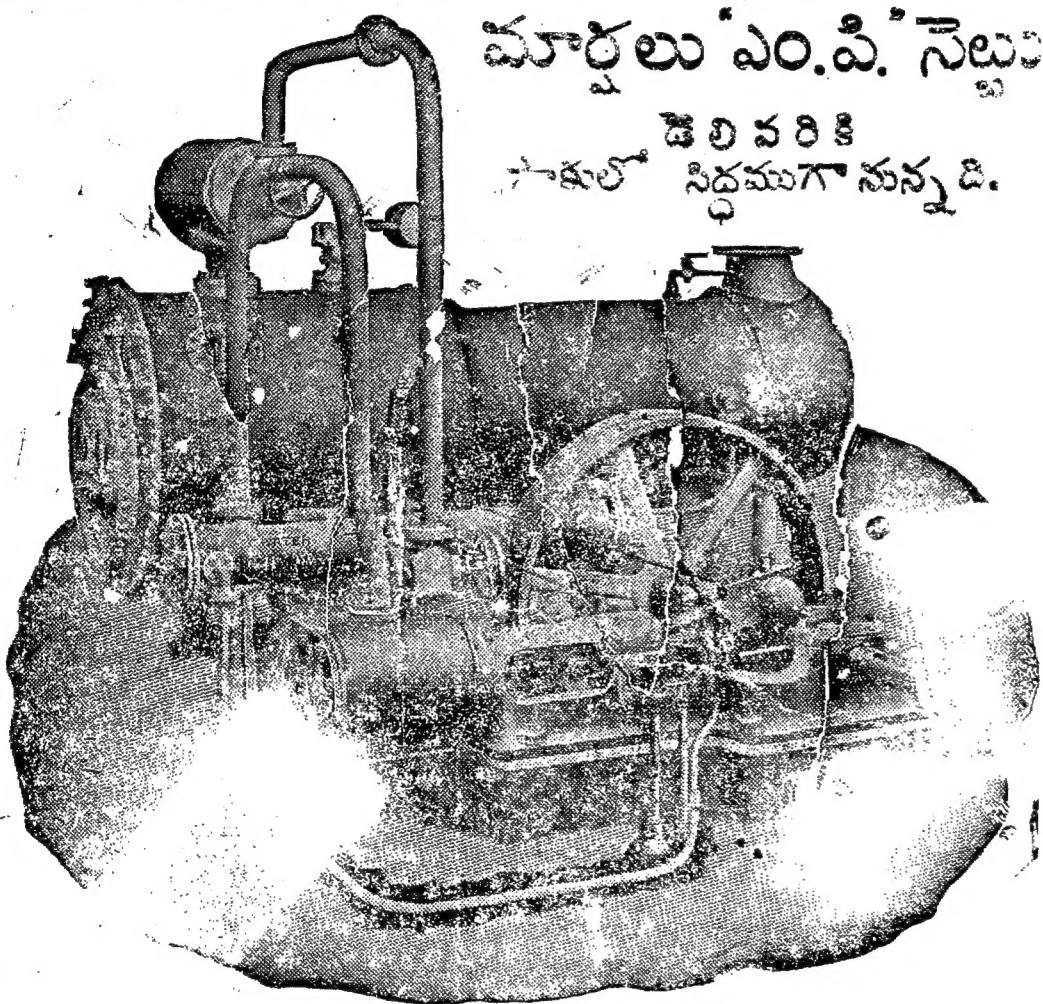
Post Box No. 212.

TelePhone No. 544.

ఆంధ్రమిత్ర

310081 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 8. } డిసెంబరు 1921 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 19 తేది బుధవారము } No. 164.
 సంచిక. ౧౬౪ }
 దుర్గతి వామనం వత్సర ఆశ్వజమాన బహుళ తృతీయ 3.

మార్వలు 'ఎం.పి.' నెట్టు
 డెలివరీకి
 సిద్ధముగా నున్నది.

బాయిలర్లు, ఎంజిన్లు, నూపర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ పైపింగు
 యొగలగువాటిలో నయిన ఉండునది మార్వలు 'ఎం. పి.' మార్టి నెట్టు
 రేమిట్ వివరణము ధరలకు ఇతర వివరములకు ఈ దిగువ చిరునా
 మాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను. 1805

మార్వలు సెను & కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

కార్యాలయం: బెంగాల్, కలకత్తా. నెం. 9, నెకండు లైన్ బీచ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది.
 ఇతర ఏవిధమైన నొప్పులను కూడ
 మా అమృతాంజనమును వాడి
 సంత మాత్రమున నయమగును.
 నులభ నెల 0-10-0 అణాలు

మోహినిలైలము

సీసా 1-కి 0-12-0.

తామరలైలము

డబ్బి 1-కి 0-6-0

పండ్ల పాడి

డబ్బి 1-కి 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,
 బొంబాయి - మదరాసు.

ముఖ్య గమనింపు.

యోగ్యతాపత్రములు 2942

(4) నేను 5 సంవత్సరములనుండి విడువని తయ
 వ్యాధితో బాధపడుచుంటిని. కొన్ని వేళలో ప్రాణముకూడ
 విసికిపోయినది. కాశీపట్టణములో నుండు, 'దుర్గా' మెడికల్
 హాలు వారిచ్చిన స్పెషల్ ఆస్ట్రోక్యూర్ అను దివ్యవధము
 ను నేనుచుటచేతనే నేను ఇప్పుడు సడలు వ్యాధితో సౌఖ్య
 ముగా నున్నాను.

తెంకూరు } ఆర్. ఎన్. చెట్టి
 4-3-20 }

వనాపధినరస్పరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క కలిశుభ్రతను పోగొట్టు
 కుండు శక్తిక గాంచినది. ధర 1-12-0
 ఇండియా సిలోజ్ నందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు
 ప్రతిమముగా పంపబడును. (2978)

విజ్ఞానము పి. డి. సావంత్.

నెం 144 ఫనసవాడి బొంబాయి.

ఆరోగ్యములకు గాను

మీరు- 219

తక్షణమే

ప్రాసిన తపాలా ఖర్చులు కూడను ఆశీషించక ఇప్పుడే మీద
 ఒక ప్రతి "కామశాస్త్రము" కంపెనెడము.

త్వరపడుడు!

వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవిందజీ,
 ఆరోగ్యగ్రహ యావధాలయము, 26, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

KARHENA OIL
THE IDEAL HAIR TONIC

మిక్కిలి వుష్ణదేశమున యిండియా కేశములు మెదనునకు చుట్ట గలగుట
కునుమాంద్యము వదలుటకును జ్ఞాపకశక్తి హెచ్చుటకును తల వెండ్రుకలకు పరిశుభ
ముగ నిగనిగలాడుచుండుటకును ప్రతి స్త్రీయూను ప్రతిపురుషునును మాన్యుచుగా

కామినియా ఆయిలు (రిజెనరేటర్)

తల వెండ్రుకలకు నూతన సౌందర్యమును కలిగించి దానిని బాగుగా పెంచుటకు
తగిన కస్తూరి తలనూనెనుండు కలవు. చుండును పోగొట్టును. కేశములకు పట్టు
వంటి మెత్తదనము నిచ్చును. మెదనునకు చాలవల్లదనమును కలిగించును. మన మెంద
గుటవలన కండ్లకు కలుగు మాలిన్యమును పోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును

కామినియా ఆయిలు తలనూనె అన్నిటిలోను శ్రేష్ఠమైనది. స్త్రీలకును పురుషు
లకును, పెళ్ళిచుండికే ముహూపకారము మొనరించినది.

నేడు వీని నుపయోగించిచూడుడు.

తల ఒకబుడ్డి 1.0-0 వి. పి. చార్జ్ 0.5-0 అణాలు.
మాడుబుడ్లు 2-10-0 వి. పి. చార్జ్ రు 0-12-0 అణాలు
సోల్ ఏజెంట్లు. వి. పి. మణియార్ద్రకు కమీషను రు 0-2-0 ప్రత్యేకము.

ఆంగ్లోయిండియను డ్రగ్ అండు కెమికలు కంపెనీ.

D 126 W 100. 155 నామ్యానుసేడు, నాంబాయి.

రాజ ప్రతినిధిగారి ఉపన్యాసము.

శ్రీమగరము ఆక్టోబరు, 16:— శ్రీమగరమునందు శ్రీ ప్రతాపనరసింహశాసనము రాజప్రతినిధి తమ కిచ్చిన సన్మానపత్రమును గ్రహించి ఇట్లు పఠించెను. మహారాజుగారు, విద్యాభ్యాసాధికారులు మహానీయలారా! నేనును రీడింగ్ ప్రభుత్వమునందు ఉన్నటికి సంతోషముతో నడుచుచున్నాను. మీరు హృదయపూర్వకముగ మాకు సన్మానపత్రమును సమర్పించినందులకు మా వందనముల సర్పించుచున్నాము. మీ సర్వకళాశాల దినదినాభివృద్ధి చెందుచున్నదని నేను వినుచున్నాను. 1905 వ సంవత్సరమునందు స్థాపించబడి, ఈ కళాశాల 1911 వ సంవత్సరములో ప్రభుత్వమువారి కళాశాలగా మారెను. తమపాత్రుల విద్యాభివృద్ధి అత్యంతమైన విషయముగా నెంచి, మీ మహారాజుగారి రక్షితభూమి కళాశాలాభివృద్ధికి పాటుపడుచుండుట ప్రశంసనీయము. మత, ఆధ్యాత్మిక, నైజగుణాభివృద్ధియే మీకు ప్రధానముగా నుండుటను జూచి నే నాశ్చర్యపడుచున్నాను. "విద్య" అను పదమునకు నిజమైన అర్థమేమో గ్రహించినవారికి ఒకవిషయము బోధపడగలదు. విద్యయనగా చరిత్ర, భూగోళము, తత్వము, శాస్త్రము నేర్చుకొనుట గాదు. బాలని జీవితమునకు తయారుచేయుటయే విద్య. బాల్యావస్థలోనే మానవుని గుణమునకు ముఖ్యమైన పునాది వేయబడుచున్నది. యథార్థముగా విద్య యనగా మానవుని మానసికశక్తి, ఇట్టిశక్తి, మత నైజగుణములతో జీవితపును, సద్గుణ మేర్పడును. జ్ఞానాభివృద్ధి మానవజాతియొక్క మహాభాగ్యము. మానవునిగుణమునబట్టి ప్రపంచ మభివృద్ధి జెందగలదు. మానవగుణమే ప్రపంచరీతిని మార్చగలదు.

మహారాజుగారా, తాము మోసజల విద్యాభివృద్ధికి వీలై సంతోషించుచున్నారని వింటుంటు సంతోషించుచున్నాను. మీ రాజ్యాంగ నిర్మాణము దేశాభివృద్ధికి ప్రజాభివృద్ధికి అనుగుణమై యున్నది. మీ కేమి చేయ నుద్దేశించినను ప్రజాభివృద్ధి కోసమే యని నాకు దోచుచున్నది. రీడింగ్ ప్రభుత్వమునందు, నేనును మీ మహారాజుగారిలోగూడ జీలందరిమీద ప్రయాణము చేయుచుండగా, నవీతీరమున ప్రజలు గుంపుగుంపులుగా చేరియుండుటచూచుటకు ఆతీరమంతయుగా నుండెను. కాశ్మీరదేశపు విశ్వవిద్యాలయమును సందర్శించిననాటిను నాకు తెలుచున్నది. దీనితోబాటు మరియొకవిషయము నానుననునందంకురించుచున్నది. ఈసాంద్ర్యభూమి ప్రపంచమందంతటను భూతల సర్వముని భూతివదలినయియున్నది. దీనివర్ణనలను మేము చదివియుంటిమి. కాని కలయందైనను మాకందలతో ఇచ్చటి నుండవలయునను, వింతలను జూతుమని దలచలేదు.

మానవుల కందరికి కష్టములు సత్ప్రాప్త మగుచుండును. ఇప్పుడిచ్చట మీమహారాజుగారు, ఆతని ఆధికారులు ఒకసమస్యను సులభముగ పరిష్కరించుటకు తింటాలు పడుచున్నారు. ప్రజలకు అహారమును పుష్కలముగ సప్లయిచేయుటకు వారు సాధించుచున్నారు. ఈసమస్య ఆతిశీఘ్రములో సంతృప్తికరముగ పరిష్కారమగునని నేను దృఢముగ నమ్ముచున్నాను. ఇది పరిష్కారము కాగానే, పేదప్రజలందరు సుఖపడి, హాయిగా కాలము గడపుచుండగలరు. (కరతాళధ్వనులు)

కడు సాంపుగానున్న మీమహాపట్టణమునకు వచ్చుట కనకాశము కలిగినందులకు నాకు చాల సంతోషముగా నున్నది. సుప్రసిద్ధులగు మీమహారాజుగారు మమ్ముల సత్వితయతో నాదరించిన్నారు. మీ దేశమునందలి రమ్యములగు చిత్రరవులను ఇంతకుపూర్వము చూచుచుండే వారము. ఇప్పుడు ముఖముఖిలో జూచుచున్నాము. మేము మీజీవితములను జూచినాము. ప్రజలశ్రేయము, శ్రేయభాగములు, విశ్వరమ్యము సందర్భ లభిస్తే గావలయునని కోరుటయందు భారతదేశము, కాశ్మీరము మైత్రుగలిగి, ఒకటిగా చేరియున్నవి. కాలక్రమమున, ఇతర స్వదేశసంస్థానములతో బాటు, కాశ్మీరము సుఖపడగలదు."

శివామయతలము

తలంతుకు మేలైనది. మొదటికి బలము. కండ్లకోగమును పోగొట్టును. 56 బొమ్మల బుడ్డి రూ 1. మొత్తముగా కొనువారికి మంచి కమీషను. విశ్వనాథం సుబ్బరామవైద్య ఆయుర్వేదోపధ్యక్ష భవనము, (8115) కోవూరు. (నెల్లూరుజిల్లా)

జీతములలో మార్పులు - ఉద్యోగములు

(ప్రచురణసంఘము)

హిందూదేశప్రభుత్వ ఆర్థికశాఖవారు 16-8-1921 తేదీని ఈక్రిందివిధముగా తీర్మానించిరి.

గత రెండువత్సరములలోను, ఉద్యోగ నిబంధనల గురించియు, జీతములనుగురించియు, పంచనలగురించియు నడుగుచు హిందూదేశ సైక్లటర్ గారినండి చాల జాబులు వచ్చుచుండెను.

వీనినిగురించి విపులముగా నాలోచించి సభాయుక్తుడైన రాజప్రతినిధిగారు హిందూదేశ కార్యదర్శిగారికి కొన్ని సలహాల నడిపిరి. వానిమీద కార్యదర్శి కొన్ని ఉత్తరవులను గావించిరి. ఆ జాబులయందు జీతములవిషయమునకు సంబంధించినతవరకు ఈ తీర్మానమునకు ఇప్పుడు తెలియపరచుచున్నాను. మిగత విషయములను గురించి ముందు తెలుపబడును.

ఈ జాబులను గూర్చి విపులముగ విచారించిన పిదప రాజప్రతినిధిగారు సామ్రాజ్యోద్యోగముల పూర్వపు జీతములను మార్పుటకు వీలులేదని తీర్మానించిరి. వీనిని రాయలకమిషనువారి సలహాల ననుసరించి మార్చిరి. ఈ సలహాలను రాజప్రతినిధిగారును, హిందూదేశ కార్యదర్శిగారును, సంగ్రామానంతరము ఎక్కువధరలకు గనిపెట్టి, పరిశీలించిరి. జీతములలో మార్పులు గలిగించిరి. ప్రతియుద్యోగికిని తగినజీతము లిచ్చు నుద్దేశముతో మొత్తములు చేయబడెను. ఈమార్పులు గావించిన తరువాత వస్తువులధరలు తిరిగి పోయెను. ఇంకను తగ్గలేదు ఇందువలన జీతమును వృద్ధిజేయవలెను గాని ప్రస్తుత ఆర్థిక పరిస్థితుల ననుసరించి అట్లు చేయుటకు వీలులేదు. ఇందుమూలమున జీతముల సభివృద్ధి జేయుటకు వీలుకాదని ప్రభుత్వమువారు తెలుపుచున్నారు.

ఈదేశములో నున్న ఆంగ్లేయోద్యోగులు రూపాయి మారకము తగ్గుట వలన ఇంగ్లండునకు తాము పంపవలసిన మొత్తము చాల ఎక్కువగుచుండెనని రాయబారము లంపిరి. ఈ కష్టములు నిజములైనప్పటికిని ప్రస్తుత ఆర్థికస్థితినిబట్టి జీతములు హెచ్చుజేయుటకు వీలులేదు. కాని ఏయుద్యోగిగాని మారకములోని మార్పులవలన నష్టపడుట న్యాయముగాదు. ఇందుకుగాను హిందూదేశ కార్యదర్శిగారి యనుమతిపైన ఇట్లు నష్టపడు ఏ ప్రత్యేకోద్యోగికినను అభివీతము వృద్ధిగా వింపనియెడల అతను మామూలు ఉద్యోగములో నున్నంతకాలమును, అతను మారకమువలన గలిగిననష్టమును ఇచ్చుటకు తీర్మానించిరి. కాని అట్టి యుద్యోగికి వేతనము సభివృద్ధి గావించిన యెడలను ఆ అభివృద్ధి మాకపు నష్టపరిహారమునకు తక్కువగా నున్నను ఆ పరిహారమునకు సరిపోవునటులు బట్టె తగ్గింపబడును.

వివిధశాఖలలోని యుద్యోగుల జీతములను పోల్చిచూచినప్పుడు కొన్ని సందర్భములలో జీతములు తక్కువగా నున్నవి. ఇందుకు కారణము వేర్వేరుకాలములందు ఆజీతములను నిర్ణయించుటచేతనే. ఇట్టివిషయములు కొన్ని పోలీసు, విద్యాశాఖల

జీతములను నిర్ణయించినపుడు సరిచేయబడెను. మిగిలినవి కూడ సరిచేయుటకు హిందూదేశకార్యదర్శిగారు ఈ క్రింది ఉత్తరవులను జారీచేయ ననుజ్ఞనిచ్చిరి. ఇవి 1921 సం॥రం ఏప్రిలు 30 తేదీ నుండి అమలులోనికి వచ్చును.

ప్రథమమున దేశమునకు వెలుపల వివిధశాఖలలో పని జేయువారికి వారీయనుభవమునబట్టి జీతముల నేర్పాటు చేయవలెను. దేశము వెలుపల ఉద్యోగముల జీతనిర్ణయపట్టి చాల నాలగ్యముగ ప్రవేశపెట్టుటచే అందు ఉద్యోగుల ఆనుభవమును బట్టి గాని వయస్సును బట్టిగాని పరిశీలించినయెడల వారి జీతములు సరిగా లేవు. అందుచే హిందూదేశ కార్యదర్శిగారు ఈ క్రింద వివరించిన ప్రకారముగా మార్పులు జేయ నెంచిరి. ఈ క్రొత్త నిబంధనలు ఉద్యోగస్థుల వయస్సును బట్టివేర్పరచబడెను. విద్యాశాఖలోమాత్రము ఉద్యోగస్థులకు వయస్సునుబట్టి ఆనుభవమును బట్టియు నేర్పాటు జేయబడెను. వీరి విషయమై ఉద్యోగము మీద ఇతరదేశములలో నున్నప్పుడు ఫలాని వత్సరమున ఇంత జీత మీయబడునను నిర్ణయము లేదు.

పోలీసుశాఖలోను, కస్టమ్యుశాఖలోను జియలాజికల్ సర్వేశాఖలోను జీతములు తిరిగి నిర్ణయించబడక పూర్వమునుండియు పనిజేయుచున్నవారికి ఇతరదేశములలో ఉద్యోగములో నున్నవారి కిచ్చు ఎక్కువజీతమును లీయబడవనునిబంధనను మార్పుటకు తీర్మానింపబడెను. హిందూదేశమునందు పోలీసుశాఖ కస్టమ్యుశాఖజియలాజికల్ సర్వేశాఖలలో పనిజేయు యూరపీయనులు మై వివరింపబడిన ఎక్కువ జీతముల కర్తవ్యు. ఇదివరకు ఫార్మే ప్రోవీషనులుగా నున్నవారును నిందుకు అర్హులే యనియు ఇవి 31-4-21 నుండి అమలులోనికి వచ్చునని హిందూదేశకార్యదర్శిగారు ప్రకటించిరి.

నూపరెంపెండింగు ఇంజనీయరులకును, ఫార్మేకల్ సర్వేటరులకును, పోలీసు డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుకును జీతములు సమానముగా జేయుటకు కార్యదర్శిగారు తీర్మానించిరి. ఈ మూడుద్యోగములకును రు 1750-1000-2150 చొప్పున జీతము లీయబడును.

సామ్రాజ్య ఉద్యోగములలో నున్న తాత్కాలికములైనట్టియు ఖాయమైనట్టియు యుద్యోగులలో నున్నవారు సెలవు మీదనున్న కాలములోగూడ వారీయనుభవకాలములోనే జీతము వలెను. ఇది 31-4-21 తేదీ నుండియు అచరణలోనికి వచ్చును.

పాండరిక మాహాత్మ్యము

ఇక్కుది తెనాలిరామలింగకవి ప్రణీతం గు పాండురంగ మాహాత్మ్యమునందలి ముఖ్యకథా భాగములందుగల పద్యముల భావములు వీరనోటండ నులభితైలి 0-8-0. ఖర్చులు చేరు. ఆలసించిన నుగుణముణి లభింపదు ఇదియొక చక్కని నవల. కథావిధాన మద్భుతము. కల్పన మత్యాశ్చర్యకరము. ప్రారంభించిన తుదవరకు చదవకమానకు, వెల 8 అణాలు. పోస్టుఖర్చులు చేరు. 12 క్రతులు 5-4-0. అత్తలూరి సూర్యనారాయణ, ఈమని, (884) దుగ్గిరాల పోస్టు, గుంటూరు జిల్లా.

క్రిత్తి సరకులు! బొంబాయి స్వదేశి స్టోర్సు స్వదేశిసరకులు!! నెం. 40, 41, 42, రత్నబజారురోడ్డు, బార్దొలెను, మద్రాసు.

చీరలు, రవికులు, రంగులు, కంబళ్లు, రత్నకంబళ్లు, పరుపులు, తలగడలు, పట్టు, నూలు, ఉన్ని మొదలగు పాకళ్లు, చిత్తడలు, ప్రేగట్టు ఉయ్యలు, బొమ్మలు, పిత్తిలి బీజకానెట్లు, ఇతర వాటిని నాటు రకములు, కోటు, వారపుళ్లు, మొదలగు నూదిరిలు, స్త్రీలు ట్రంకులు, ఇనప ట్రంకులు, ఆఫీసు కుప్పయో వర్కు రకములు, వైన వేసుకొను గియకొను వైకము పెట్టల కాన్వాసు కేసులు, బ్రీపుసంచులు అంగవస్త్రములు, ధోవతులు మొదలగునవి పలువిధమూదిరిలలో మాయొద్దగలవు. అగునవి అనేకమూదిరిలలో మా వద్ద మూదిరిలలో ఉన్నవి. వాటియొక్క వివరములు తెలుపుటకు నిచటచోటు చాలదు. సిద్ధముగా స్టాకులో నున్నవి. సకల జనుల సౌకర్యము, వారియొక్క లాభమును యోచించి ఈ మాతన ప్రాంచీని తెలిచియున్నాము. బెంగళూరు, కంచి, కాకి, మధుర, నేలం, మలబారు, అహమదాబాదు, బొంబాయి, కలకత్తా, పునా, కరాచి మొదలగు స్థలములనుండియు, మరియు హిందూదేశమునందు ఇంకను మరికొన్ని ఇతరస్థలములనుండియు వారి వారి అంత గురు తిగిపట్టు వుపయోగించునున్న వెండి మొదలైన ప్రయోజనములలోనున్న వుపయోగించున తగిన సరిగ పట్టు నూలు జిబ్బీ రకములను రప్పించి, స్టాకు చేసియున్నాము. ధరన్న సరసముగా వుండును.

ఒంటిశాశములలో తుపాకి ను(ప్రసిద్ధమగు కంపెనీవారిచే) తయారుచేసి. (8088) వర్కునవి. ప్రాపితము ౧౮౬౩ సం. ధరలు సరసము క్యేటలాగు ఉచితము. ౧౨ నెంబరు. శాశము-3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరకును. చిన్నవి. జేబులో పెట్టుకోగలిగినవి కూడ దొరకును. యు. వి. రామానుజం శెట్టి లిండు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

ఆంధ్ర పత్రిక

1921-వ సం॥ అక్టోబరు నెల 19వ తేది
బుధవారము

కార్మిక సంఘములు

కార్మిక సమస్యలు, హిందూ దేశమున గూడ, క్లిష్టమగుచున్నవి. యంత్రనిర్మాణము తోబాటు, దాని సంబంధమున చెడుగులుగూడ, వ్యాపించుచున్నవి. యజమానుల లాభము నిమిత్తము పనివారల నేకులు యంత్రాలయములలో బనిచేయుచుందురు. కూలీ దీసికొనుట తప్ప, పనివానికి ఆయజమానులతో నితరసంబంధము లేదు. యజమానునిదృష్టి స్వలాభముమీదనే లగ్నమై యుండుటచే, పనివారల బాగులయెడ వాని కంతగ శ్రద్ధ యుండదు. సాధ్య మగునంతవరకు వారలనుండి పనిగైకొని, విశేషలాభము బొందుటయే, యజమానునిలక్ష్యముగ నుండును. యజమానునికి, కార్మికులకును పాశ్చాత్యదేశము లందు రానురాను ఎడబాటు గలుగసాగెను. కార్మికులు తమ కష్టములను తొలగించుకొనుట కును, తమస్థితి చక్కజేయుకొనుటకును, ప్రత్యేక సంఘములను నెలకొల్పిరి. వీనినే ఆంగ్లదేశము నందు ప్రేమయూనియనుసంఘము లందురు. ఈ సంఘములు, కార్మికులలో సహాయము లుపచుచు తోడ్పడెను. ఇవి యవలంబించెడి క్రధానసాధనము, సమ్మెకట్టుట. తమ యిబ్బందులు తీరువరకు సమ్మెకట్టి, యజమానులను తొంగజేయుటకు, కార్మికులు క్రయశ్చింతించుచుండురు. యజమానుల కెక్కడు పలుకుబడి యుండుటచే, సామదానభేదోపాయములచే, కార్మికుల సమ్మెకట్టులను భంగపరుచుటకును, వారల యైకమత్యమును చెడగొట్టుటకును, వారిలో కొందరను చీలదీయుటకును ప్రయత్నించుచుండురు. క్రభుత్వమువారి సాయము యజమానుల కధికముగ నుండుట సహజము. అందుచే కార్మికులసమ్మెలు నిలువక, వారి కోర్కెలకు విఘాతము గలుగుచుండెను. పాశ్చాత్యదేశములలో నితరవరకును, కార్మికసమస్యను తృప్తికరముగ కరిష్కరించుటకు తగినపూర్తి గానించుటలేదు. వాషింగ్టను నగరమున వానారాష్ట్ర సంఘ యజమాన్యమున జరిగిన కార్మికసభ మూలమున విశేషప్రయోజనము గలిగినట్లుల దోచదు. కార్మికసమస్యయే రాజదాన విషయమున నున్నది, తుదకు బాల్మి విజముగ యూనియన్లములలో కరిగించినది.

ఆంగ్లదేశములో కార్మికులపలుకుబడి వెనుకటి కన్న పోవుచున్నది. ఇంకనువారు ప్రామాఖ్యము లడయజాల కున్నారు. ప్రేమ యూనియన్లు అభివృద్ధిగాంచి, పార్లమెంటుసభకు సభ్యులను కొందరను పంపగలిగెను. పార్లమెంటుసభలో ప్రత్యేకపు లేబరువక్ష మొకటి గలదు. కాని, పరిపాలన వ్యవహారములను చేజిక్కించుకొనునంతటి స్థితి నింకను, ఈవక్షమువారు పొందియుండలేదు. హిందూదేశమునందు వెనుకటికాలమున కార్మిక సమస్య లేకుండెను. వర్ణవిభాగమువలన, తమ తమ వృత్తుల నాయాకాలములనాటివారు స్వేచ్ఛగ కొనసాగించుచుండిరి. ప్రతివృత్తియందును, వ్యక్తులకు స్వాతంత్ర్యము గలదు. యజమాని యనియు

కార్మికుడనియు అంతరములు లేకుండెను. ఎవరికివారు తమ వృత్తిని స్వతంత్రముగ నిర్వహించుచుండిరి. లాభము వచ్చిన వానిది. నష్టము తగిలినను వానిదే. ఒక్కొక్కటుం బమే ప్రేమ యూనియనుగ నుండెను. అటుం బమనందలి సభ్యులు తమవృత్తిని కలసి నిర్వహించుచుండిరి. యంత్రాలయములను నిర్మించి, వేసకువేల పనివానిలను వానియందు జేర్చి, వారి భావ్యభివృద్ధిని కుంటుపడజేయుటకు మారుగ, ప్రాచీన భారతవర్షము తన చేతి కరిశ్రమలను వైపుణ్యముమీద కొనసాగించెను. వృత్తిభేదము ననుసరించి ఏర్పడిన వర్ణభేదము, ఎట్టి సంఘర్షణ కెడమియక, పంశపారంకర్యముగ బుద్ధికుశలత ను కాపాడుచు, పారిశ్రామికసంపదను పెంపొందజేసెను. సవినయంత్రమాల సహాయము లేకయే, ప్రాచీన హిందూదేశము, డక్కా మస్లినులను, తయారుజేసి మెక్కువడసెను. కార్మికసమస్య ఎట్టిదో ఎరుగకుండెను. పాశ్చాత్యదేశములందు బెరిగిన, కార్మిక సమస్య సంతృప్తితను మార్పుటకు దరిదోప గడపించుటలేదు. బాల్మి విజముదాడి నుండి, యూరపుఖండమును తప్పించుటకు మార్గ మెద్దియో అక్కడివారికి గనుపించలేదు. యంత్రాలయ పద్ధతిని ఎటుల సంస్కరించిన. సమ్మెలంతరించి, పరిశ్రమలు తిన్నగ కొనసాగునో వారి కింకను దెలియలేదు.

ఇట్టిస్థితిలో హిందూదేశముగూడ, ఆమార్గమునే ద్రోక్కి దురవస్థల పాలుగాకుండుటకే, గాంధీమహాత్ముడు రాజముల కరిశ్రమలను తిరిగి ప్రతిష్ఠించియున్నాడు. ఈపరిశ్రమయందు వ్యక్తులకు స్వాతంత్ర్యము గలదు. ఎవరికి వారే యజమానులు. అందుచే పనితనముకొలదియు, తెలివి తేటల కొలదియు వారు లాభమును పొందగలుగుదురు. యంత్రాలయాధికారి లాభముకొరకు, పనివారలు తమస్వాతంత్ర్యసాఖ్యముల గోల్పోవనవసరముండదు. పారిశ్రామికాభ్యుదయమునకు ప్రోత్సాహము గలిగింప నెంచువారు, కార్మికుల స్వాతంత్ర్యమును పాటించి, పాశ్చాత్యదేశములందు క్రబలిన చెడుగులను ఈ దేశమునందు రాసీయకుండుట ధర్మము. కాని, ఇంతకుపూర్వమే, పెద్దకట్టణములలో పారిశ్రామికపద్ధతి దేశీయసాంప్రదాయముల ననుసరించుట మాని, యంత్రాలయ పద్ధతుల నవలంబించుచున్నది. ఇక్కడను సమ్మెకట్టులు బలమయినవి కార్మికసమస్యలు క్లిష్టత జేంచుచున్నవి. కార్మికసమస్యను అనుకూలముగ కరిష్కరింపవలెననిన, కద్దతులను మార్పుకొనుట లాభకరముగాని ఏవియో మార్పులను కావించిన లాభముండదు. ఆంగ్లదేశమునందు అవలంబించిన సంస్కరణములను, మక్కికి మక్కిగ దెచ్చిపెట్టినంతమాత్రమున, పారిశ్రామికాభ్యుదయము చేకూరదు. అటులయ్యును, మన శాసనసభలును, క్రభుత్వమువారును ఆంగ్లదేశమునందున్న చట్టములనే ఈదేశమునను ప్రవేశపెట్టుచున్నారు. కార్మికుల కాంగ్లదేశమున చేకూరిన స్వాతంత్ర్యముల నయినను నొసగుటకు మారుగ, అందుకు తరుణమింకను రాలేదని తలచి, సంకుచితమార్గము ద్రోక్కుచున్నారు. ఆంగ్లదేశమున ప్రేమయూనియనుల కారంభదశయందు ఒసగబడిన హక్కుల నింకను హైందవ కార్మికుల కొనగుటకు జంకుచున్నారు. ప్రేమయూనియనుల రక్షణకొరకు, ఇండియా క్రభుత్వమువారి రిటీవల ప్రచురించిన సూచనల జూచిన, ఇందలి నిజము తెటపడును.

ఈవత్సరము మార్చి 1వ తేదిన, జ్యోషి గారు, ప్రేమయూనియనుల రిజిస్ట్రేషనుకును, ప్రేమయూనియనుసభ్యులు, ఉద్యోగుల సంరక్షణ

మునకును చట్టముల గావింపవలయునని, హైందవ శాసనసభలో తీర్మానము నొకదాని నుపపాదించిరి. ఆతీర్మానమునుగూర్చి కొంతవడి చర్చ జరిగెను. తుదకు ప్రేమయూనియనుల రిజిస్ట్రేషనుకును, వాని సంరక్షణకును అవసర మగు చట్టమును తీసికొనిరావలయు నని సభాసమేతులగు గవర్నరు జనరలుగారినికోరునట్లు, తీర్మానము సవరణజేయబడగ, దానినారూపమున ఇండియా క్రభుత్వమువారికక్షమున సర్. థానును హాల్లెండు గారు అంగీకరించిరి. ఇండియా క్రభుత్వమువారి రిజిస్ట్రేషను, సూచనల గావించుచు, వానిని గూర్చి స్థానికక్రభుత్వములు ఈవత్సరము నవంబరుమాసాంతములోగ తమ యభిప్రాయమును తెలుపవలయు నని గోరుచున్నారు. ప్రేమయూనియనుల రిజిస్ట్రేషనుచేయవలసిన అవసరముగలదని, ఇండియా క్రభుత్వమువారియుద్దేశము. ప్రేమయూనియనులు రిజిస్ట్రేషనునన, వానిని యజమానులు గుర్తించెద రని తలంప వీలులేదనియు, అటుల గుర్తించవలయు నని బలవంతపెట్టుట సాధ్యముగాని, వాంఛనీయముగాని గాదనియు, క్రభుత్వము వారు సూచించిరి. అటులయినచో రిజిస్ట్రేషనుచేయుట వలన నెక్కుడు లాభ మేమి గలదో తెలియదు. యజమానులు ప్రేమయూనియనులను గుర్తించవలసిన బాధ్యత లేకున్నచో, క్రైతచట్టములవలని ప్రయోజన ముండజాలదు. ఇందువలన, ప్రేమయూనియనులు కార్మికులకష్టముల నినుమడింపజేయుటకే తోడ్పడగలవు. ఇండియా క్రభుత్వము వారి సూచనలు, ఆంగ్లదేశ శాసనముల ననుకరించుచున్నవి. కాని, కార్మికుల కాదేశమున గల హక్కులకు ఇక్కడివారు అర్హులుగారని, మాత్రము తెలుపుచున్నవి.

ఆంగ్లదేశపు ప్రేమయూనియనులకు రాజకీయవ్యవహారములతో సంబంధ ముండవచ్చును. కొన్ని నియమములు మాత్ర మిందుకు గలవు. రాజకీయ వ్యవహారముల నిమిత్త ముపయోగించుటకు, వారికి ప్రత్యేకనిధిమొకటి యుండును. ఈ నిధికి ద్రవ్యము నుసగుట కభ్యంతరపెట్టువారు గూడ ప్రేమ యూనియనులందు సభ్యులుగ నుండవచ్చును. ఇట్టి మినహాయింపువలన, లేబరువక్షమున కాదేశమున ప్రోద్బలము తక్కువ యయ్యె నని భావించవచ్చును. వైరిధిని పార్లమెంటుఎన్నికలకును, పార్లమెంటుసభ్యుని పోషణకును, రాజకీయసభలను సమావేశపరచుటకును, అందుకు సంబంధించిన వాఙ్మయమును పంచిపెట్టుటకును, ఉపయోగింపవచ్చును. ఆస్ట్రేలియాలో నిట్టినిధిని రాజకీయసార్వాత్రికను పోషించుటకుగూడ వినియోగింపవచ్చును. హిందూదేశముగూడ, సెంట్రల్ ప్రావిన్సియల్ శాసనసభల ఎన్నికలకును, మ్యూనిసిపలు మొదలగు స్థానిక సంఘముల ఎన్నికలకును, ప్రేమ యూనియనుల కిట్టి ఏర్పాటును కావించవచ్చు నని, క్రభుత్వము వారు తలచుచున్నారు. ప్రేమ యూనియనులకు సంబంధించిన వ్యవహారములలో కెల్ల శమ్మెకట్టులు ముఖ్యములయినవి. ఆంగ్లదేశపు చట్టములలో సమ్మెలకు సంబంధించిన ఏర్పాటులను హిందూదేశపుచట్టములో ప్రస్తుతము పొందుపరచుటకు ఇండియా క్రభుత్వమువారి రిజ్లక్షనులేదు. వివిధరాష్ట్రములలో యజమానులకును కార్మికులకును సమాధానము గుదుర్చుటకును, మాధ్యస్థము నేర్పరుచుటకును అవలంబింపబడిన ఏర్పాటులేటలు పరిణమించుచున్నచో ముందుగా చూడవలయు నని, వారి తలంపు. మిగిలిన రాష్ట్రముల సంగతి ఎటులున్నను, మద్రాసులో నేర్పడిన

లేబరు బోర్డువలన నువ్వయోగ మేమియు కలుగ లేదని తెల్లమగుచున్నది.

ఇట్టిస్థితిలో ముఖ్యవిషయముగ నెమ్మొకట్టుల విషయమై ఏర్పాటులచేయుటలో ప్రభుత్వమువారు వెనుకాడుట, విచిత్రము. ఆంగ్ల దేశమున ప్రేమ యూనియనువత్తుమున జరిగిన కార్యమునకు సివిలు కోర్టులలో నప్రమునకు చర్య దీసికొని రావీలు కలుగును. ఇట్టి నియమమును హిందూ దేశమున ప్రవేశ పెట్టుటకు వీలులేదని ప్రభుత్వమువారు భి ప్రాయశఛిది. ఇందు కారణముగ ఆంగ్ల దేశ మున కార్మికులకున్న సౌకర్యము హిందూ దేశ కార్మికులకు లేదనియు, దార్జిలింగ్ న్యాయమునకు ఏమి విశేషముగ పాల్పడుచున్నారనియు, వారు సూచించిరి. బీదదగు హిందూ దేశమున ప్రేమ యూనియనుల కుండెడి ద్రవ్యమే మిగుల లెక్కవ. ఏదియో నొక పేరుబెట్టి వానిపై నప్రమునకు వ్యాజ్యముల దీసికొని వచ్చి కోర్టుకు లాగుచో వాని స్వాతంత్ర్యము నామమాత్రావశిష్టమగును. యజమానుల ప్రా బల్యము పెచ్చుపెరుగును. ఆంగ్ల దేశపు చట్టము ప్రకారము ప్రేమ యూనియనులు తమ పనులను సాధించుటకు పిక్కెట్టింగుపనిని శాంతముగ జరుగ వచ్చును. హిందూ దేశములో నది ఎంతమాత్ర ము జనికరాదని ప్రభుత్వమువారు సూచించిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి సూచనలను పరికించిన పాశ్చాత్య దేశములందు కార్మికులకు గల సౌకర్య ములను హిందూ దేశమున నొసగుటకు వారు సంసి ధులు గానలుల గ్రహింపవచ్చును. ఇందునుగూర్చి అంతగ విచారించ నవసరము లేదు. పాశ్చాత్య విధానము, ఆ దేశములందే నిరుపయోగకర మని తేలినపుడు ఈ దేశమున దానిని పూర్తిగ నవలంబిం చినను కొంచెముగ నవలంబించినను ఉపయోగకర ముగా నేరదు. కార్మికుల వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యమును పెంపొందించెడి ఉద్దేశహిందూ దేశమునందీది వరకు వ్యాపించియుండెను. ఆలోచన చేసి పారిశ్రామిక పునర్నిర్మాణమును కొనసాగించుట యావశ్యకము. యంత్రాలయపద్ధతికి బదులు గాంధీమహాత్ముడు చక్కని ఉద్దేశిని దేశమునకు చూపియున్నాడు. దీని నవలంబించుట భక్తియు ముక్తియు కూడ కలసివచ్చునని ప్రజలు గ్రహించుచున్నారు. ఆ ఉద్దేశియే ప్రపంచాభ్యుదయమునకు దారితీయు నని భారతవర్షము త్వరితం దిరూపింపగల దనుటకు సందియము లేదు.

నిరాకరణోద్యమము: నవీనోదయము

గాంధీమహాత్ముని విధానముగూర్చి వ్యాఖ్యా నముజేయుచు, న్యాయాయుక్తనగరమున ప్రచుర మయ్యెడి సుక్రసిద్ధ మగు నేషనుపత్రిక ఈరితిన ప్రాసినది.

“హిందూ దేశ విజయమును గాంధీమహా త్ముని సంకల్పమునకును, వారి పద్ధతికిని గలిగిన విజయ మని భావించుచో, మానవకోటికంతకును సూతనోదయము గలుగు ననుట నిశ్చయము. ఏలయన, స్వాతంత్ర్యపు బాహ్యాచిహ్నమును సంపా దించుటకు యుద్ధ మనవసరమనియు, స్వాతంత్ర్యపు ఆంతరంగికత క్రింది పొందుటకును అది ప్రతిబంధక మనియు, నెల్లడియగును.”

గాంధీమహాత్ముని సందేశమును సంకుచిత మని భావించెడివారు, పాశ్చాత్య దేశములలో ప్రజలు దీని నెటుల భావించుచున్నారో జూచిన నిజము తెలియగలదు. మహాత్ముని యుద్ధమవిజ యము, మానవకోటికంతకును వికాసము గలి గించుచున్నదని, నేషనుపత్రిక ఆశించుచున్నది. స్వాతంత్ర్య సంపాదనమునకు, యుద్ధములతో నవ

సరముండదను విషయము, ప్రపంచమునకు తెలిసి రాగలదు. యుద్ధములంతరించి, ప్రేమయే అంత ర్జాతీయ వ్యవహారములకు మూలాధారముగ నుండవలయు ననిన, ఇప్పుడు కూడుచున్న సమా వేశములవలన లాభము గలుగదనుట నిశ్చయము. ప్రపంచజాతుల దృక్పథమునందుమార్పు ముందుగ గలుగవలయును. ఆ మార్పు గలుగుటకు, హిందూ దేశమిపు డాచరించెడి అహింసా ప్రతానమున మక్కురకువచ్చునని కనుగొనవచ్చును. స్వదేశాభ్యు దయమునిమిత్తమే గాక, ఇతర దేశముల పురోభివృద్ధి కొరకుగూడ, నిరాకరణోద్యమమును ధర్మబద్ధ ముగ కొనసాగించి భారతీయులు జయముగాంచుట యవసరమగుచున్నది.

వాషింగ్టను సమావేశము

వాషింగ్టను సమావేశమునకు గా. క్రీని వాసశాస్త్రిగారు వెడలెదరని రూటరు తంతివార్త ప్రచురించినది. వీరు హిందూ దేశము వత్తుమున వెడలుచున్నారో లేక స్వంతభాధ్యతపై వెడలు చున్నారో తెలియదు. వాషింగ్టను సమావేశ మున హిందూ దేశ వత్తుమున వెడలెడివారు చేయ గలిగిన దంతగ లేదు. నానారాష్ట్రసంఘసభకు ప్రభుత్వమువారిచే నియమితులయిన సభ్యులే వెడలియుండిరి. వీరు ప్రజాభిప్రాయమును స్వతం త్రముగ వ్యక్తపరుచజాలరు. ఇటులనే వాషింగ్ట ను సమావేశమునందును ప్రభుత్వ నియమిత సభ్యులు హిందూ దేశ వాంఛలను సవ్యముగ నెరుకపరుచజాలరు. వాషింగ్టను సమావేశము ను సమావేశపరుచుటకు యుద్ధోపకరణములను తగ్గించి తన్మూలమున యుద్ధములను మాన్పుటయే ముఖ్యకారణము. యుద్ధోపకరణములను తగ్గించుటకుగాని హెచ్చించుటకుగాని, హిందూ దేశ ప్రజల కధికారము లేనపుడు వాషింగ్టను సమావేశ తీర్మానములను వారెటుల ప్రేరేపింపగలుగుదురు? ఆతీర్మానములకు వారొసగెడి సమ్మతికి విలువ ఏమి యుండును? హిందూ దేశమునకు స్వాతం త్ర్యము చేకూరినపిమ్మట వారి ప్రతినిధి తెలిపెడి సూచనలకు విలువయుండును. సమావేశ తీర్మాన ములను ఆచరణలో బెట్టించుటకు వారి కధికార ముండును. ప్రపంచ ప్రేమమునకు అవసరమగు నిర్ణయముల గావించుటకు, హిందూ దేశము అచ భవపూర్వకముగ నెసగెడి హితమున కీసమయ మున అత్యంతావసరము గలదని తేటపడుచున్నది అట్టిహితము నొసగెడి యధికారము, స్వరాజ్య సిద్ధివలనగాని దేశమునకు సంభవించదు. అది ఎంత త్వరితం చేకూరిన సంత క్రేయస్కరము.

కెనియా దేశమందు భారతీయులస్థితి

సిన్హ, అక్టోబరు 18:—భారతప్రభుత్వమువారి టెల్లుగ్రాఫి కుచుచున్నారు:—కెనియా రాజ్యమునందు భారతీయుల స్థితిని గురించి అక్టోబరు 17 వ తేదీని కెనియాగవర్న టెల్లుగ్రాఫి కుచించి యుండవలయు నని భారతదేశపు కార్యదర్శి మహావార్త బంపు చున్నాడు. భారతీయులస్థితిని గురించి ఆ నా లో చి త మగు తీర్మానములు గావించబడుతు. ఇప్పుడు జరుగుచున్న కాసనసభ ఇంక మూడేండ్లకు ముగియను. ఈ మూడేండ్లలోప ల, ఇప్పటి ప్రభుత్వనిర్మాణములో విపరీత మగు మార్పులు చేయబడుతు. తాత్కాలికముగ నేను నా కార్యనిర్వాహక సభలో ఒక భారతీయుని సభ్యునిగా నియమించెదను. ఇచ్చట భారతసంఘమువారిలో యోచించి, ఇప్పుడున్న ఇద్దరు సభ్యుల బదులు నలుగురు భారతీయులను కాసన సభాసభ్యులుగ నియ మించెదను. ఇవి కాళ్ళతరుగు మార్పులు గావు. తాత్కాలి ముగ జేయబడినవి. ప్రభుత్వమువారు తా మవలంబించవలసినపద్ధ తిని తదుర్వకపూర్వము ఈవిధాట్లు చేయబడుచున్నవి. ఇప్పటి కాసనసభ జనవరి 1920 లో నిర్మింపబడినది. అప్పటినుండి మూడేండ్లు జరిగిన పిమ్మట త్రైతకాసనసభ ఏర్పడును.”

సా. స. క. వార్తలు

దక్షిణాఫ్రికా హిందువులు:— దక్షిణాఫ్రికా హిందు వుల స్థితిని గురించియు, ఆ ప్రదేశమునకు బియ్యము పంపుటకుగల నిషేధముల గూర్చియు విచారించుటకు 20 తేదీన 5-30 గంట లకు మహాజనసభలో మదరాసు పౌరులసభ జరుగును. ఆ సంద ర్భమున ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారధ్యక్షత వహించురు. ఆ సభ యందు చాలమంది నాయకులు పాల్గొనెదరు సానుభూతిగల వారందరును గాబ్రాథులు.

చెన్నపురి ఆయుర్వేద ప్రచారికసభ:—ఈ స భవారి యజమాన్యముక్రింద 20 తేదీ సాంత్రయం 5-30 గంటల కు కన్యకావరమేశ్వరి వైద్యాలయమున మహారాజశ్రీ వైద్య భూషణ పండిత కె. ఎ. వెంకటచెల్ల శాస్త్రిగారు ‘ఆయుర్వే దాభివృద్ధికి సలహాలు అనువిషయమునుగూర్చి యుపన్యసించెల్ల రు. ఆ సమయమున మ-రా-రా- ఆయుర్వేద భూషణ పం డిత ఎం. దొంస్వామియ్యంగారధ్యక్షత వహించెదరు.

ఆనంతరము డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు మాజకు లాంతరు సహాయముతో ని విషయముననే యుపన్యసించెదరు. అందరును విచ్చేయ ప్రార్థితులు.

చెన్నపురి ఆరోగ్యము

మదరాసునందు అక్టోబరు 15 తేదీలో అంత్యమయ్యే వారమున వేయికి 37.7 వంతున మరణించిరి. అంతకు పూర్వపు వారమున 33.3 వంతున మరణించిరి. మహాచి 15 నుండి తగి తెను. అందు 4 మరణించిరి. ఇతర జ్వరములవలన 38 మంది మరణించిరి. గత వత్సరమున ఈవారములో వేయికి 37.5 చొప్పున మరణించిరి.

క్షమాపణలు

(ప్రభుత్వ ప్రకటన)

స్వరాజ్య గీతామృతిము అను పుస్తకము ప్రకటించిన సందర్భమున డి. వెంకటరమణరావు (విద్యానిలయముద్రాక్షర కాల మాసెజు).

వెద్రపూడి కాశీవిశ్వనాథశాస్త్రి (హస్తాంతిపురము) గా ర్లచే జిల్లా సెజ్మెంటుగారియదుట కొరిబడిన క్షమాపణప్రజలకు తెలియ గలందులకు ప్రకటించుచున్నాము.

గోదావరిజిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారికి:—

ఆయా. అగస్టు 10 తేదీని స్వరాజ్యగీతామృతిమును పుస్తకమును విద్యా నిలయముద్రాక్షరకాలలో ప్రకటించుటను గురించి మీతో మాటలాడితిని. నేను లేనిసమయమున ఆ పుస్త కము ముద్రింపబడినది. అప్పుడు నేను మదరాసులో డాక్టరు ప్లీటరుగారి యుపన్యాసములు వినుటకు వెల్లితిని.

నే నందులకు క్షమాపణ కొరుచున్నాను. ఇకముందటి పుస్తకములను ముద్రించని పూచిపడెదను.

ఇట్లు విధేయుడు

అగస్టు 10 తేదీ. డి. వెంకట రమణరావు

వెద్రపూడి కాశీవిశ్వనాథశాస్త్రి నెవ్రెంబరు 12 తేదీన ఇట్లు క్షమాపణ కొరిరి.

నేను స్వరాజ్య గీతామృతిమును వ్రాసితిని. గోదావరి జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారి ఎదుట ఇదివరకు నేను చాజరైతిని. అప్పుడు ఆ పుస్తకమువందేమియు క్షమాపణకొరవలసిన సంగతి లేదని తెలచి తిని. అప్పుడు నాకు తెగినసలహాలేదు.

అందు ఆక్షేపణీయమైన సంగతులకు నేను క్షమాపణ కొరుటకు సిద్ధముగా నున్నాను. నేనిక ముందు ఇట్లు జేయును, ఇట్టి యుపన్యాసముల నియను. బహిరంగముగా ప్రజలయెదుట ఈ పుస్తకము చదువను.

వెద్రపూడి కాశీవిశ్వనాథశాస్త్రి

ఎవరెన్నుకొనిరమును ఎక్కులు

సిన్హ, అక్టోబరు 18:— నెవ్రెంబరు 21-వ తేదీ నాటికి ఎవరెన్నుకొనిరముమీదికి వెళ్లుచున్న యాత్రికులు చుట్టుపట్టునందు భాగములన్నిటిని పరీక్షించిరి. వారు ఎవరెన్నుకు ఉత్తరదిశ యందు 28000 అడుగుల ఎత్తుజేరిరి. భయంకరమగు గాతీ రివ్వన వీచుచుండుటచేత వారు తక్కువైకి వెళ్లుటకు వీలులేకపోయె ను. 22,400 అడుగుల ఎత్తువరదేశమున యాత్రికులు తమ కొక నివాసస్థలమును ఏర్పరచుకొనిరి. ఈ యాత్రికులందరు అక్టోబరు 5 వ తేదీని కార్వానుండి తిరిగి బయలుదేరిరి. ఈ నెల 23 వ తేదీకి వారు డాల్హిలింగు పట్టణము చేరవచ్చును.

నోటీసు (3201)

విశాఖపట్టణముజిల్లా, విజయనగరం సమస్థానమునకు చేరిన సింహచలము ఘట్టమునందు 1830 ఫసలి ఆఖరువరకు చేరిన పుట్టువెంట్రుకల యేలము 1921 సం॥రము డిశంబరు 5-వ తేదీవరకు ఆపబడినది. సింహచలము రైలుస్టేషనునుండి బాటమీదుగా 3 మైళ్లుదూరములోను, బి. ఎస్. రైల్వే వాల్తేరు రైలుస్టేషనునుండి బాటమీదుగా 7 మైళ్లుదూరములోనుయున్న సింహచలమునందు 5-12-1921 వ తేదీన జరుగబోవు బహిరంగ ఏలమునందు ఏనవాలదారుడు ఎక్కువ మొత్తమునకు పాడునో అతనిపేరును పాట కొట్టితేయబడును.

ఈక్రింద తెలుపబడినప్రకారము 3 రకములుగా నదరు వెంట్రుకలు ఏర్పరచబడియున్నది:—
పానలు-పత్తు.
ఒక అడుగు మొదలుకొని 1½ అడుగువరకు నిడివిగల వెంట్రుకలు 1033
3 అంగుళములు మొదలుకొని 12 అంగుళములవరకు నిడివిగల వెంట్రుకలు 684
3 అంగుళములకు తక్కువ నిడివిగల 4166
5883

ఇతరవివరములకు సింహచలము దేవస్థానము అమీనాగారికైనను, లేక విజయనగరం సంస్థానము, దేవస్థానము బ్రాంచి మేనేజరుగారికైనను వ్రాసిన బడయగలరు.

శుద్ధస్వదేశి (3203)

చేతికగ్గములతో రియాయతేయబడిన పలుకముల కాశ్మీరము జిల్లాకు, ఒకనూటకు కావలసినంతట్టియు ధర అన్ని చార్జీలు కలసి రూ॥ 14 లు. రెండు అణాలు స్టాంపు పంపిన వారికి కాంపిలులు పంపబడును. ఇంగ్లీషు లేక జర్మను భాషలలో ఈ తీర్మానము వ్రాయవలెను.

CANAUD & Co.,
Srinagar, Kashmir.

నోటీసు (3172)

ఇకాంతాకున్న అస్సెసీల సహాయముకొరకు ఏర్పరుకబడి

విదేశాన్ని

రెండ్ షిప్ రోడ్, మెలాపూరు
మద్రాసు.

కై పన్నుకు సంబంధము కలిగినవారలలో ఎవరికైనను మా సహాయము కొరవారలకు డి. ఫాగము తయారు చేసి యిచ్చుటకును, విడింపబడిన పన్ను జాబ్బి అని అనేకీతోడు నెడల ఆక్షేపణ లేక అబ్జెక్షన్ పిటిషన్ వ్రాసియిచ్చుటకును అప్పీలు పిటిషన్, గవర్నరు మెంటు మెమోరియలు తయారుచేసి యిచ్చి కాలాతీతము కాకమునుపు దాఖలు చేయించుటయే కాక వారికి గల సంకేతములను తీర్చి వారి వారి పనుల ననుసరించి కీను పుచ్చుకొని, చట్టమును అనుసరించి పనులను అస్సెసీలకు పేరేర్పి యిప్పించబడును.

"అద్భుత విద్యుత్ ఫలదర్శిని"

ఇది మంచి ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతి మనుజునకును ప్రతిదినమును మిక్కిలి పుష్కలముగ కలదు. ఇది మామకొనుటకు చాలకము, పుట్టిన లేది, నక్షత్రము, మొదలగునవి అభ్యుదయమునకు, నులభిమైన తెలుగులో వ్రాయబడినది. గొప్ప స్వర్ణపీఠమును పొందినది. తెల 1 రూ॥ ప్రస్తుతం పిలవారు సబ్ జడ్జిగారు ఆతీ నారాయణరావు, పంతులు. బి. ఎ. బి. ఎల్. గార్టిల్స్ వ్రాసిరి. "రాగల దానిని తెలిసికొన గోరువారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంపాదము కలిగించునని నా నీశ్వరును." పుస్తకములు పలు ముద్రానా యిదిగున చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

తాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము.

2888 వోడెరం, విశాఖపట్నం, జిల్లా

గృహనిర్మాణ సమస్య

ను గూర్చి నిన్నటిదిను ప్రచురణ కార్యాలయమున మోలనీగా రుపకృతించుచు ఇట్లు ప్రస్తావించిరి:— చెన్ననగరమున గృహనిర్మాణములో యభివృద్ధిచేయుటవనరమోలేదో యోచించుడు. దీర్ఘలోచనజేసిన అనవసరమని జెప్పగలరు. తగిన పనివాంఛ వస్తునంతయున్న ప్రస్తుతపరిస్థితుల సభివృద్ధిచేయగలము. వీలయినంత ధనము గావలయును.

కోకాధికారము వహించి పనిచేయుచున్న మీరు ఈపనికి పలయు ధనము సమకూడునా యనువిషయమును యోచింపుడు. నేను మీ వలెనే మద్రాసు వాస్తవ్యుడననే జెప్పగలడును. నా జీవితమును ఈ ప్రాంతము ల నే గడిపినాడను. గృహసమస్య నగరమునకు ప్రాణనమానము. బాట్టిటవునులో ఉన్నవారికి తమ ఇల్లులేవు విక్రాంతికి గాని నులూసాగా వివారిం చుటకుగాని స్థలములేదు. పల్లెటూరి ప్రజలు హాయిగ కాంతిని ఆత్మకాంతిని యనుభవింతురు. పరిశుభ్రమైన వాయువును వృక్షము చూచుకొని యనుభవించు నవృష్టము గలదు. మన బ్రాచ్యలో చెట్లు ఎక్కడివి? మనకోడుమీద వచ్చు వాయువు భూమి సమన్వితమైనది. ప్రతివోటను జన సమృద్ధిమని గోల బయలిడుచున్నది. ఈ సంచలితమును లేకుండ జేయవలెనని గోరుచున్నాను. గృహవనతి తక్కువగుచున్న దనుట యథార్థముగాదు. జనసంఖ్యకంటె ఇండ్లసంఖ్య ఎక్కువగ నున్నటుల 20 ఏండ్లనుండి లెక్కలను జూచిన తెలియుచున్నది. గృహవనతి లేదను మెజిలిడువారు నాలోటి యు ద్యోగు లే. స్థలములను అద్దెకిచ్చి ఇండ్లు గట్టుకొనమనట భూస్వాములకు లాభముగాని కాపుర ముండువారికి లాభములేదు. గుమస్తాలు చాలమంది మంచిఇండ్లు గావలయుననుచున్నారు. వీరు తమజీతములు నూటికి 20 రూ॥వ్యయము అద్దెకింద వ్యయము చేయుచున్నారు.

పరచేరిలో యభివృద్ధికి బూనుకొనవలయును. చెన్నపట్టణములో కావలసినంత స్థలమున్నది. కాని వ్యవహారీత్యాజాడ ఒకప్రదేశమునుండి ఇంకొకప్రదేశమునకు చాల దూరము. మనకు నీరు దొడ్లు, దీపములు సమృద్ధిగనున్నవి. దానిని మనము ఉపయోగించుకొనవలయును. లేకున్న అవివేకముగ నుండును.

మృజితలాంతరుతో యుపవ్యాసము గావించబడెను. ఆధ్యక్షునకు వందనములతో సభ ముగిసెను.

కో-ఆపరేటివ్ సంఘములు

(ప్రభుత్వపకటన)

ఈరాజధానిలోని 31 కోఆపరేటివ్ వెంట్రులు బ్యాంకుల యొక్క ఆర్థికస్థితి ఈక్రింది నివేదికవలన తెలియుచున్నది. వీనిలో రాజమండ్రి కోఆపరేటివ్ క్రిస్టియను వెంట్రులు బ్యాంకులు చేర్చబడలేదు. వారి కెన్నిజాబులు వ్రాసినను వానికి జవాబు రాలేదు.

అన్ని వెంట్రులు బ్యాంకులలోను వాటాలమూలధనము 267 ను. తిరుచునాపల్లి వెంట్రులుబ్యాంకులో మాత్రము మా మూలుగా నున్నది. హోస్పేట కోఆపరేటివ్ వెంట్రులు బ్యాంకులో మాత్రము కొంచెము తగ్గెను. ఈబ్యాంకు క్రొత్తగాస్థాపింపబడెను. కుంభకోణములోని తంజావూరుజిల్లా కోఆపరేటివ్ బ్యాంకులో కొన్ని వాటాలుక్రొత్తగా తంజావూరులో స్థాపింపబడి బ్యాంకుకు పంపుటచే కొంచెము తగ్గెను.

వెంట్రులు బ్యాంకులలో వనూలు చేయబడిన మూలధనము 2126995 రూ॥పాయలనుండి 22,42,784 రూ॥పాయలకు పెచ్చెను. నై రేఖలలో క్రిస్టియను, రాజమండ్రి వెంట్రులు బ్యాంకులు చేర్చబడలేదు.

అన్ని వెంట్రులు బ్యాంకులలోను నిలువ యంచవలసిన మొత్తము నిలువయుంచబడెను. తిరుచునాపల్లి, చుళుర, రామనాడు, చెంగల్పట్టు, ఉత్తరాగ్రాటు, అనంతపురము, శ్రీనిలిపుత్తూరు, బ్యాంకులలో మాత్రము తగినధనము నిలువ లేదు. తిరుచునాపల్లి బ్యాంకు అన్ని సంఘములనుండి వాటామొత్తమును ఈ వర్షమున వనూలుచేయవలెను.

నార్కెరాగ్రాటు, అనంతపురము, చెంగల్పట్టు బ్యాంకులలో బాకీయున్న మొత్త మెక్కువగనందుటకు కారణము మదరాసు అప్పున బ్యాంకువారిచే ధనసహాయముచేయుచున్న ప్రాధమికసంఘముల లెక్కలను అప్పున బ్యాంకువారినుండి తమ బ్యాంకులకు మార్పించుకొనుట చేరనే శ్రీనిలిపుత్తూరు బ్యాంకుకు నూడ నీ విధముగ నేను పుర, రామనాడు బ్యాంకునుండి మార్పించుకొనెను. మధురరామనాథు బ్యాంకు

లో వాటాలధనము చురుకుగవనూలగుచున్నది. బహుశః పెద్దెంబరు మాసాంతములోగా వనూలుకాగలవు.

అన్ని బ్యాంకులను ప్రభుత్వకేంద్రములో నిర్ణయించిన ప్రకారము కావలసిన మొత్తమును కలిగియున్నవి.

గతదిను మదరాసుజిల్లా విద్యావిషయక సభవాత మద్రాసులో రిప్పునభవనములోడాక్టరు ఎస్. స్వామినాథనుగారి యధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై.

ధర్మవరముతాలూకా కాలగ్రెసుసభ:— దుర్మృతినామ సంవత్సర ఆశ్వయుజ బ ౧౬ లయందు ఆంగ్లా అక్టోబరు ౧౬ ల ౨౦-౨౨ తేదీలలో ధర్మవరముతాలూకా కాలగ్రెసుసభ రాజమహేంద్రవరము వాస్తవ్యులును, ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయసంఘ కార్యదర్శులును, నగు మ||రా||రా||శ్రీ బ్రహ్మకోటస్వల్పకుబ్జాస్వామిగారి యధ్యక్షతక్రింద ధర్మవరమునందు జరుగెను. ఆసమయమున సుప్రసిద్ధవక్తలగు ఉమర్ ఆలీషాకవిగారు రుపకృతించెదరు కావున తాలూకాలోని గ్రామకాలగ్రెసు సంఘములవారు తమప్రతినిధులనంపి సభను జయవంతముగ నొనర్చుకొరుచున్నాము. పరినిధిరుసుము ౦-౮-౦. (సన్యాససంఘకార్యదర్శి.)

మదరాసు కార్పొరేషను

నోటీసు

తెండిర్లు కావలెను

కార్పొరేషనువారి ఎడ్లకు 1921-వ సం॥రం అక్టోబరు (10-11-1921 మొదలు 10-12-1921) నెలకు కావలసిన 60,000 పౌనుల పచ్చిబియ్యపు తవుడును సప్లయిచేయుటకు ధర కట్టిని ఈ క్రింద చేత్రాలు చేయబడిన వారివలన ఈనెల 24-వ తేదీ మధ్యాహ్నం 3 గంటలవరకు అంగీకరించబడును. ప్రతి తెండిరును ఒక కవరులో అతికించి, కవరుపైన 'పచ్చిబియ్యపుతవు' సప్లయి చేయుటకు 'తెండి' అని వ్రాసివంకపలెను. నూడిరిలు పెద్ద తెల్ల సిసా బుడ్లలో వేసి, బాగుగా నీలుచేసి వంపుచు, రూ॥ 500 లు ధరావత్తు కట్టవలెను. ఏ తెండిరుదారుని ధర అంగీకరించబడునో అతడు 1921-వ సంవత్సరం నెల 10-వ తేదీ మొదలుకొని డిశంబరు నెల 10-వ తేదీలోగా వశువుల కాలల చీఫ్ నూపర్ కలెక్షడెంటు గారివలన, ఏయే తారీఖునందు ఎన్ని పౌనులు పచ్చిబియ్యపు తవుడు యివ్వవలె నని ఏర్పాటు చేయబడునో, వాటిని అంతయు సెంట్రల్ గ్రామ్ డిపో అయిన ట్రివెల్ యన్ బేసిక్ వద్ద, నిర్ణయకాలమునందు డెలివ చేయుటకు బద్ధుడెను.

జను మొండిన తెండిరుదారుడు ప్రెవరెట్టుల ప్రకారము తాను నడచుకొనునట్లు తెండిరులు అంగీకరించిన 3 దినములలోపుల బడింబడిక వ్రాసి యివ్వవలెను.

పాల్వకికార్డుమెంటు } సి. సింగారవేలు
ఉదాహరణకొరెక్ష } మొదలియార్.
14-10-21 } పాల్వ అభీనవ,

రాత్రివేళలో మంటజూచే అసలు వెండి రిస్టులట్ రేడియం గడియారము.

ఈ వెండి రిస్టులట్ గడియారములు చేతిలో ధరించుటకు మిక్కిలి అందముగాను ఖరీదముగాను మంచి పనితరము గలిగినదిగాను చేయబడినది. ఇందులో రేడియం అను వస్తువు అచుర్బుడి యందుటకల్ల చీకటివేళలో గంట చక్కగా అగుపడును. ఇది సరియైన వేళను జూపకలిగినది. మేలైన సామానులవల్ల జేయబడినది. మారుటకు మిక్కిలి అందము రాత్రివేళ చీకటిలో గంటలుమాత్రే అసలు వెండి రేడియం రిస్టులట్ గడియారం సీమతోలుపట్టుతో సహా 8-8-0 నిక్కిల్ చేతిపట్టుతో 9-0-0, అసల్ వెండి చేతిపట్టుతో 10-0-0 5 సంవత్సరములు గ్యారంటీగల రోల్టంగోల్డ్ రేడియం రిస్టులట్ గడియారం 12-0-0 చిరునామా:—సి. ఏ. చెంగల్ గ్రామనాయుడు,

సెంబరు 25 పెరుమాళ్లు కుడి పోట మొదటి వీధి, పామలకూరుపేట పోస్టు, మదరాసు. 874

భారతస్వపరిపాలనము

మజుందారుగారి తీర్మానము

శ్రీ శ్రీ శాసనసభ చర్చ

I

రాయబహదూరు జే.యన్. మజుందారుగారు

ఈ క్రింది తీర్మానమును సమర్పించిరి:—

“భారత రాజ్యాంగ మంత్రి నీక్రిందివిషయముల దృఢపరచుటకై యవసరమైన చర్య దీనికోసమవలసినదిగా జేయుమని, యీ సభవారు రాజ్యపరినిధి గారిని కోరుచున్నారు:

(1) శాసనసభల మరుసటి టరం (3 సంవత్సరములు) ప్రారంభము నుండియు, రాష్ట్రీయ విషయము లన్నియును (ఆయా రాష్ట్రముల) గవర్నరుగారికిని వారితో పనిజేయు మంత్రులకును మార్పి జేయవలయును.

(2) శ్రీ శాసనసభ మరుసటి టరం ప్రారంభమునుండియు కేంద్రప్రభుత్వమునకు సంబంధించిన విషయములనుండి, సైన్యము, నాకా, విదేశాంగ రాజ్యాంగ శాఖలు తప్ప మిగిలినవారిని రాజ్యపరినిధిగారికిని వారితో పనిజేయు మంత్రులకును మార్పి జేయవలయును. కాని వారిలో నేమైన నిర్మాణమునందు మార్పు గావలయునని, స్థానిక ప్రభుత్వముల ప్రజాయత్తాభిప్రాయాలను నందువలననే జరుగవలయును.

(3) శ్రీ శాసనసభ నాల్గవ టరం ప్రారంభము నుండియు, భారతదేశమునకు, అధినివేశరాజ్యస్వపరిపాలనమును స్థిరపరచవలయును.”

తీర్మానము నందలి ప్రథమాంశము, చట్టముల మార్పువలన నెరవేరగలదు. కాని ద్వితీయ తృతీయాంశములకు శాసన నిర్మాణ మావశ్యకము. ఇప్పుడు స్థానిక ప్రభుత్వములలో నున్నటుల ద్వంద్వ ప్రభుత్వము నందు నాకే మాత్రమును వ్యాపకము లేదు. ఇంతియ కాక, యింకను 8 సంవత్సరముల నాటికి అనగా 1930 వ సంవత్సర ప్రారంభమున సంపూర్ణతబాధ్యత నొసంగినను, పరిస్థితి లింతకన్న బాగుగ నుండునని నాకుతోచదు. కాని సర్ జేమ్స్ మెట్టెను గారు సెలెక్టు కమిటీవారికి భారత ప్రభుత్వ ప్రతినిధిగా చెప్పినవిషయముల మనముండికొని నేను సాధ్యమైనంతగా క్రొత్త నిపుడు వ్యవహరించుచున్నాను. సర్ జేమ్స్ మెట్టెను గారు (యిప్పుడు మెట్టె ప్రభువు) యేమి చెప్పినగా.

“కేంద్రప్రభుత్వములో నొకవిధమైన ద్వంద్వ ప్రభుత్వముండవలయునని నెండవది నూచించుచున్నది. ఏవిధమైన ద్వంద్వ ప్రభుత్వమును యేమిట చేసినదియు తద్విషయమైన చర్చనంతయు వివరములు చేయింపవలసిందిగా ప్రభుత్వమువారు యేమియు విపులముగ జెప్పలేకుండ నున్నారు. అట్టి ద్వంద్వ ప్రభుత్వమును కావలయునన్న వారు యిండియా ప్రభుత్వమునకై యొక మంత్రి యుండవలెననియు, ఆయన భారత ప్రభుత్వములో సభ్యుడుగ నున్నవాడై యుండవలెననియు, వారిపని ప్రజాయత్తాభిప్రాయాలను వినిపింపగూర్చి జూచుటయు రాష్ట్రములలోని ప్రజాయత్తాభిప్రాయాలను మాయన జేయవలెననియు కోరినటుల నున్నది. ఈపని గవర్నరు గారిదగుటచేతను యిట్టి మార్పుయొక్క అవసరమునుగూర్చి ఆయనయే యోచింపవలసియుండుట చేతను యిందులకు వారేమాత్రము నంగీకరింపరు. ఇతరులు కొందలు చెప్పు ద్వంద్వ ప్రభుత్వమే మన గా, యొక్కవ్యక్తిత్వ కాన్ఫిరమలోని భారతసభ్యులు శాసన నిర్మాణమునందు, ప్రత్యేక శక్తుల గలియుండవలెననియు, ఆ శాసన నిర్మాణము ప్రజలకు సంబంధించిన విషయములలో ననియు జెప్పుచున్నారు. ఇందులకు కాన్ఫిరమలోని సభ్యులందరును కలిసి పనిచేయవలసి యుండుటచే ప్రత్యేక సభ్యులకిది యనుగుణ్యముగ లేదని వారు తెలిసికొనగలరు. ఎట్టి ద్వంద్వ ప్రభుత్వము సర్వసమ్మతమైన యిండియా ప్రభుత్వమువారికి మాత్రమే దీ యష్టములేదు. కేంద్ర ప్రభుత్వము యొక్క భావినిధి యెట్లుండునో వారికి తెలియదు. సకాలమున, ద్వంద్వ ప్రభుత్వము యేదయో యొక రూపమున రావలయును. లేదా అభివృద్ధి మార్గ మింకొక దారి బోవచ్చును. అప్పుడు ద్వంద్వ ప్రభుత్వమున కనలే యవసర ముండక పోవచ్చును.”

కాన ద్వంద్వ ప్రభుత్వము మాత్రమే యీ రూపమున దనుట లేదని సభ్యులు గ్రహింపవచ్చును. మెట్టె ప్రభువు ద్వంద్వ ప్రభుత్వ మొక్కటే శరణ్యమని తెలుపలేదు. మధ్య ద్వంద్వ ప్రభు

త్వము సంపూర్ణ బాధ్యతగలది కావచ్చునని తెలుపెను. ఇప్పుడు ప్రశ్న యేమనగా, యీ బాధ్యతాయంత ప్రభుత్వము రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములందును, కేంద్ర ప్రభుత్వమునందుగాడ నుండవలయునని దేశము కోరుచున్నదా? దేశములో నేమేమి జరుగుచున్నదో చూచినవారందఱును, యిందులకు దేశమంతయును కోరుచున్నదని ఒప్పుకొని తీరవలయును. ఇచట సభ్యులు, దీనిని హక్కుల కాపాడుమని మాత్రమే కోరవలసియుండును. కాని యీ సభ కావలనుండి యంతకన్న బలవత్తరముగ బాధ్యతాయంత ప్రభుత్వము కావలయునని కోరుచున్నారు. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములలోను, కేంద్ర ప్రభుత్వమునందును, సంపూర్ణ బాధ్యత యుండవలయునని దేశమునందు యేకాభిప్రాయము గలదు. ఇంతియే కాక దేశములో హిందువు లేమి (సిక్కులు, జైనులు, బౌద్ధులు, పార్సీలు) మహమ్మదీయులేమి, క్రైస్తవులేమి యనతికాలములోనే బాధ్యతాయంత ప్రభుత్వమునచ్చి, జాతీయమితిలో తమకున్న స్థానమును సార్థకపరచుకొనవలెనని గంపెడానతో నిరీక్షించియున్నానని నేను నిస్సంశయముగ నిర్ణయముగ జెప్పుగలను.

మనమంత్రులు బ్రిటిషు వారేమి, అంగ్లో హైందవులేమి ఉద్యోగులైనను, నిరుద్యోగులైనను యీ సభలో నున్నను ఆవల నున్నను యీ మాకామితార్థమును బోధుటకు సంతోషముతో సహకారము జేయుచున్నారు. కొందరు మిత్రులు స్వీయాభిప్రాయముల ననుసరించి ప్రస్తుతము మాతో సహకారము జేయనివారు సంయమము యిచ్చి యుద్దేశమును గల్గియున్నారు. వారు వచ్చే సంవత్సర ప్రారంభము నుండియు మనతో బాటు పనిజేసి కామితార్థమును బొందుటకై, ఆవల వారిని, ప్రభుత్వ పరిస్థితిని నిర్బంధపెట్టెదరు. మాకు మేధాశక్తి లేమిం గాబోలు మేము వారు చెప్పుపద్యముల కొన్నింటివన స్వరాజ్య మెట్లు బడయగలరో గ్రహింపజాలకున్నామే. దానివలన అభిప్రాయభేదములను, మనస్ఫులును అల్లరులను జరుగునని మాత్రము గ్రహింపవలయున్నాము. అందువలన యీరాజకీయ శృంగిలములు విడిపోవుకాలము అప్పుటప్పటికి దూరమగునని అనున్నము గానేరదు.

బ్రిటిషు ప్రజాప్రాతినిధ్యముగల బ్రిటిషు పార్లమెంటు సయితము, మన యాస్పితములకు అభిముఖులైయున్నది. కొందలు పార్లమెంటు సభ్యులు అతిక్రొత్తగా వారై, మనకెప్పుడై న బాధ్యతాయంత ప్రభుత్వము వచ్చే నేనిట్లు బ్రతుకునుండి సంతృప్తిముగ విడిపోవకొరవమని యనుమానము గల్గియున్నారు. అట్టి యనుమానము నూతనముగ తోటి భాగస్వామిని జేర్చుకొనునపుడు స్వాభావికముగ నుండియే తీరును. మనలో కొందరు నిరాటంకముగ యిచ్చుచున్నారీతిని మాటాడి వారి యనుమానమును మరింత బలపఱచుట మాత్రము లేదు.

సార్వభౌముల సంయమము మన యాస్పితములకు సానుభూతిని చూపుచుండిరి. విక్టోరియా రాణిగారి యధ్యక్షతన మన మందరమును ఎరిగినదే. దాని నిష్పత్తికిని భారత రాజ్యాంగ స్వాతంత్ర్యమునకు మార్గకావ్యాగ నెంచుచున్నాము. ఎవ్వరైన సార్వభౌముడు సింహాసనము నధిష్ఠించినపుడు జేసిన యధ్యక్షతన మనకు దేలియును. జార్జి సార్వభౌముడు సింహాసన మెక్కిన పుడు జేసిన ప్రతిజ్ఞ మన కందరకును జ్ఞాపకమున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వ శాసనము నంగీకరించుచు మన చక్రవర్తి జేసిన ప్రతిజ్ఞయు దెలియును. ఇంతయేల కానాటు ప్రభువుద్వారా, యీ సభవారికిని, ఆ సభ వారికిని పంపిన సందేశము అందఱకును తెలిసినదే. దీని సంతకము బట్టిచూడ విస్తృతముగా సార్వభౌమ సంతతివారు సంయమము మన యాస్పితమున కభిముఖులై యున్నారని తెలియగలదు. ఇందువలన సార్వభౌములు సంయమము యేమి పొందుగలరో మనకు దెలియును. అందులకు భిన్నముగ నుండుటకు నీలలేదు. భారతదేశము సంత్రిప్తికెంది, తక్కువదేశములతో బాటు నభివృద్ధి కెందకుండ నున్నచో, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము అభివృద్ధి కెందునని యూహించుట చాలకష్టము.

కాన ఉభయదేశములలోని రాజనీతిజ్ఞులు గలసి, భారత దేశమునకు సామ్రాజ్యములో స్వతంత్ర భాగ ముండు

నటుల జేయవలయును. ఇందువలన ఉభయలకు మాత్రమేగాక ప్రపంచమంతటను జేయుము గల్గును. అన్ని దేశములలోని కవులును, మహాత్ములును, ఋషులును, సర్వజాల సమ్మేళనము గలుగుననియు, అందు భారతదేశమునకు అగ్రస్థానము వచ్చుననియు, భారతదేశము, ప్రపంచమునకు జెప్పవలసిన దేమియు లేదని యనుకొనువారలకు ప్రపంచమంతటను, తన యభ్యుదయగు సాధ్యాత్మిక విశేషములు తెల్పుననియు జెప్పియుండిరి? మన మిప్పుడట్టిసిద్ధికి వచ్చుటలేదా?

మన యుద్దేశమునందు యేకీభావ మున్నను, రక్షాసములం దభిప్రాయ భేదము కల్గుచున్నది. బ్రిటిషువారును, హైందవులును ఒకబోటులతోనే ప్రయాణము జేయుచున్నను, అందరమును ఒకదోవను బోవుటలేదు. కాన అబోటుగ మృగస్తానము జేరునాయని యనుమానము బాడముచుండును.

ఇది యిట్లుండుటయే? దీనికి కారణము సులభముగ దెలియనదే. సార్వభౌముడు చెప్పినటుల అధినివేశరాజ్యస్వపరిపాలనమును, స్వరాజ్యమునొసంగుటకు బ్రిటిషువారు నిచ్చితాభిప్రాయులైయున్నారని మనకు యిచ్చట సభలోనున్న వారికి నమ్మకమున్నను, మనలో నీవిషయమునందు నేకీభవింపనివారు కొందఱు నాయకులుగ నుండి ప్రజాసామన్యమును నడుపుచున్నారు. ఇదియెంతయు శోచనీయము. 1919 వ సంవత్సరము యిండియా ప్రభుత్వ శాసనమునందు, భారతదేశమున కెప్పుడు స్వరాజ్యమును గాని లేక అధినివేశరాజ్య స్వపరిపాలనముగాని యొసంగరాదనో తెలుప లేదని వారు చెప్పెదరు.

ఆతరువాత పోయెనేని మనోకోగము కల్గును. మాత్ర భూమియొక్క భవిష్యత్తునుగూర్చి యాంతరంగికముగ నెంతయో పీడించుటవలన, చాలమంది భారతీయులు, దేశభక్తులును, రాజభక్తులును, మాత్రభూమికి స్వరాజ్యము కావలెనని కలవరించు వారు, బ్రిటునుపరిపాలనము వలన లాభము వలన, ఆస్తియు, జీవితమును భద్రముగ నున్నను, స్వతంత్రము ననుభవించుటలేదు. మానవుడెప్పుడును ప్రస్తుతమును విడిచి, భవిష్యత్తును యోచించునని, మనోశాస్త్రవేత్త దెలిసికొనును. ఇంతయొకాక కొలదికాలములో నేమైన నివారణము గలుగునని నమ్మకము జెక్కనేని మానవుడు అప్పు డనుభవించు కష్టముల నొర్పుకొనును. ప్రస్తుతమునది తుణికిము. అదిహితముగ గాని భవిష్యత్తుగ గాని మారి యద్విత్యమగును. కాన మానవుడెప్పుడును భవిష్యత్తునుగూర్చియెక్కువ జాగ్రత్తగ నుండును.

సార్వభౌముని సందేశము అధినివేశరాజ్యము లనుభవించు స్వాతంత్ర్యములకు మార్గమును నూచించెను గాని కొన్ని సంవత్సరములైన తరువాత నైనను అదే స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుటకు జేయలేదు. పార్లమెంటు చట్టమైనను భారతీయులకు ప్రతి పరిపాలనా శాఖలోను ప్రాతినిధ్య మొసంగి స్వపరిపాలనము నభివృద్ధి జేయుచు బ్రిటిషు భారతదేశమును సామ్రాజ్యములో నొక భాగముగ జేసి బాధ్యతాయంత ప్రభుత్వము నకు మార్గము చూపెనుగాని కొంత నిర్ణీత కాలమైన పిదప బాధ్యతాయంత ప్రభుత్వ మొసగెదమని నాదానము జేసియుండలేదు రాజభక్తులును దేశభక్తులునగు భారతీయులలో నేదో యొకవిధముగ నిర్ణయము జేసి ఉత్సాహమును కలిగింపలేకపోయిరి. అట్టిగిరి భారతీయులు తక్షణస్వరాజ్యము కోరినయెడల నాకృత్యమేమి యుండును. మానవుడెప్పుడును గతమును గరించి భవిష్యత్తుయోచించును. రాజ్యపరినిధియొకరు విక్టోరియా రాణిగారి ప్రతిజ్ఞలో నున్న “సాధ్యమైనంతవరకు” అనుమాటలపై నెక్కువయాధారముంచి ఆ ప్రతిజ్ఞ నర్థహీనముగ జేసి దేశములో రాజభక్తి క్రిమి పునాటిల్లునట్లు అభింద్రప్రయత్నములు గావించెను. లిబరలు పక్షపు రాజనీతిజ్ఞులొకరు భారతకార్యాలయాసము నధిష్ఠించినపు డీదేశములో నమితసంతోషముతో గౌరవించిరి. ఆయన ఇంతకుముందు భారతజాతీయవాదులకు రాజకీయగురువుగ నెంచుకొన బడినను భారతదేశమునకు పార్లమెంటు పద్ధతిగల ప్రభుత్వము నిచ్చి బ్రిటును సామ్రాజ్యములో సమానభాగమును గల్గియుండునని యెప్పుడును నూహించియుండలేదు. ఈ గంగతులు మనకు దెలియును.

ఇంతియగాక 1861 సంవత్సరమునకు పూర్వమునను తెరువాతి సంవత్సరములలోను భారతదేశమునకు సమాన భాగము నొసంగుటకు యెంతి నెక్కువగా అభివృద్ధి జరుగుచుండెనో మనకందరకును దెలియును. ఇప్పుడు దృష్టిపథము సంపూర్ణముగ మారెనని చెప్పుచున్నారు. నిజమే. మెక్సుఫర్లు ప్రభువు నవీనభారత శాసనసభను ప్రారంభించుచు క్రిందటి ప్రిటవరి మాసములో నిట్లు చెప్పెను.

“ఇదివరకు జేసిన సంస్కరణములలో పూర్తి విధవాద సలువంటి నిరంకుశాధికార తీర్మానము పూర్తి విస్తరింపబడినది. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు లాభకారిగ నుండు నిరంకుశాధికారము తుట్టుకుదకువ దలివేయబడినది. తత్ సానే మార్గదర్శకులుగ నుండి భారతదేశమునకు కొన్నియంతరముల గల్గించి కాలము పరిపక్వమైనప్పుడు సామాన్యంతరస్వపరిపాలనమును స్థాపింపజేయుటకు సహాయమును జేయనున్నారు.”

ఇది నిశ్చయముగ ధీరవాక్కులు. కాలపరిపక్వమైనపుడని యనిశ్చితముగ చెప్పటకన్న చట్టములో కాలనిర్ణయమును చేసి యున్నయెడల విశ్వాసమెక్కువగ నుండెడిది. వారికి నేమి చెప్పి రనగా:— “ఈపని పూర్తియగుటకు కాలనిర్ణయము వ్యవధిలో గొంత వైచిత్ర్య విచారించుటకును అవసరమైనచో జోక్యముకలుగ జేసికొనుటకును యధికారము నుంచుకొనెదరు. ప్రభుత్వము బాదుచేసిన వాదనములను సఫలముగావించుటకై సాధ్యమైనంత తీర్మానములను తీయవలెను.”

కాని ఆ అంతర్వ్యవధి ఎంత యుండవలెనో దెలిపి, ఆ కాలములో ఈవిధానమును పొందుట కంతరముల సేపించినచో మరింత విశ్వాసముండెడిదికాదా?

అటులజేయలేదు. ఇప్పుడు రాజకీయపరిస్థితులలో క్లిష్టమగుస్థితి నచ్చినది. వానిని పరిష్కరించుటకు భారతపరిపాలనము నందు ఎంతటి మేధావియగు రాజనీతిజ్ఞుడు నాయకుడుగ నున్న ను బాలకృష్ణముగ గానించును.

నేను బ్రిటిషుప్రజల కేమి చెప్పెదననగా” సోదరులారా మేము స్వరాజ్యము మా మాకు ని పొంద వచ్చి యిచ్చుకొనియున్నాము. తత్సంపాదనములో మాకు సహాయము జేయుట మీకు కీర్తియును గౌరవమును దెచ్చును. మీరు మాకు సహాయము జేయవలెనని నిశ్చయమగునట్లై యున్నచో మాకును మాకామితాద్యములకును మధ్య నుండి ఆటంకములు గలిగించకుమ!

“మీరు ఎందు కంతసహాయమును వీడియున్నారు? పది సంవత్సరములైన పిదప అది (స్వపరిపాలనము) మీకు వచ్చునో” యని బ్రిటిషువారి దుశ్చింత. అందులకు నేనుజెప్ప ప్రత్యుత్తరమేమనగా 1919 సంవత్సరమునుండి పదిసంవత్సరములైన పిదప నొక విచారణసంఘము మేల్పడి ప్రభుత్వపద్ధతి, విద్యాభివృద్ధి, ప్రజాపాతనిధ్యము మున్నగు విషయముల విచారించి బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును పూర్తిగ ప్రతిష్ఠింపవచ్చునా లేక సంస్కరింప వలయునా లేక ఆపివేయవలయునా యను విషయములగుర్చి నిశ్చేదికమును బంపవలయునని చట్టములో నుండుటవలన మామనస్సులలో నిపుడున్న యనుమానము పోజాలదు. మన మెప్పుడును మంచికి ఎదురు జూచుచుండ వలయును. ఆ విచారణసంఘము బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును నిలిపివేయవలెననుచును, అందువలన మా జాతీయ యాత్మ గౌరవము నకు భంగము కలుగుటయొక్క ప్రజలలో నశుభత్వము మెక్కువగను. ఇందులకు ఈ మధ్యజరిగిన సంఘాత తార్కాణములు.

మాయాశలన్నియు నెదోయొక యవాంతరము కచ్చి యడుగంటి వచ్చును. తేవున్న కార్యముగనుండు పార్లమెంటు సభ్యులనుకలములు కలవరమంది మాయదోషములన్నియు గొట్టి కొనిపోవచ్చును. అవిచారణసంఘమే చిట్టచివరదని చెప్పటకు నమ్మకమేమిగలదు? అట్టివెన్నియో యేర్పాటుగుటకు అది మొదటిది కావచ్చును. మనము భారతీయులమును, స్వరాజ్యమును ఎప్పుడును దగ్గరకువచ్చునట్లును ఒకరినొకరు కలిసికొనుట మార్గములేదు. గ్రీకుపురాణకాలములో టాంటాలస్ అనువాడు ముఖముక్రింద నీరుండియు అతిదాహతృప్తిదైనను అనీటిని త్రాగ లేనటుల మధకతిగూడ నటులగావచ్చును.

కావున బ్రిటిషుదేశము భారతదేశమునకు సామాన్యము లో సహజభాగము నొసంగదమని నిశ్చితాభిప్రాయమును, రాష్ట్రీయవిషయములను కేంద్రప్రభుత్వవిషయములను స్వాతంత్ర్యమును ఇంతకాలములో నొసంగదమని తెలియజేయుట యవసరము. ఇంకను మాముఖమున ఈవానిప్రభాతయండి జాతీయితిలో స్వతంత్రరాజ్యములవారును అధినిజేశ్వరపరిపాలనము గల వారును వలసరాజ్యములవారును సభ్యులుగా నున్నచోట మాకున్న భావము అనామకమైనదియు మోసపూరితమైనదియు చెక్కిరించుటయును గాదా! మేము ప్రతిసంవత్సరమును పెండుకొట్ల బంగారుప్రాంతలను అపరాధముక్రింద జైలించుట స్వాతంత్ర్య చ్ఛాయమాత్రమునకేగాని నిజముగ స్వాతంత్ర్యమొనగాదా! మేమెట్టి స్థితిలో నున్నామో దెలిసినయెడల వలసరాజ్యముల వారు మమ్ము సమానులుగ నెంచుట యెల? మాస్వేచ్ఛవారు మాయాధిక సంస్కరణములను తీవ్రవృత్తితో జూడనేల!

ఇప్పుడీ మార్పుదలలో మాస్థితి బహుచిత్రముగ నున్నది. అటు స్వర్ణములోను ఇటు భూమిమీదనుగూడ లేము. అంత భారమున నెక్కడనోనుండి ప్రపంచమంతయు ఆయోధ్యా పాపము! అను స్థితిలో నున్నాము. ఆందోళనపరులగు దక్షిణాఫ్రికావాసులు ఒక ప్రతిజ్ఞతో స్వరాజ్యమును పొందలేదా? అట్టిది రాజభక్తి ప్రపూరితమగు భారతదేశమున కొసంగబుండ వేనుదీయుటయో!

ఇట్టిపరిస్థితులు చాలకాల ముండజాలవు. మన విరోధి సేపిహితులు ఉద్యోగులును నిరుద్యోగులును మనతోనుండి తడవకపోతే మన ఈస్థితిమును అంతకాలములో పొందుటకు సహాయముజేయుచున్న విషయము కొంతతృప్తి గలుగజేయుచున్నది.

నేనుపహించిన బోవులిగ్నాను మిడినరలో జెప్పినటుల మితమైనదియు అతిజాగ్రూకతతో తయారు జేసినదియు నై యున్నది.

1921 సంవత్సరము ప్రారంభము నుండియు రాష్ట్రీయ విషయములన్నియు నాయారాష్ట్రీయుల గవర్నరుగారికిని వారి మంత్రులకును నదలివేయవలెనని జెప్పుచున్నాను గాని తక్షణమే యటుల జేయుటని జెప్పటలేదు.

ప్రజాయత్తరాఖులు అందు ముఖ్యముగ విద్యాపాఠశాలధ్యవాణిజ్య పారిశ్రామిక వ్యవసాయరాఖులు ఇదివరకే మంత్రుల తేటలలోనున్నవి. ప్రభుత్వాయత్తరాఖులలోగూడ ముఖ్యమైనవి కొన్ని భారతసభ్యుల తేటలలో నున్నవి.

ప్రభుత్వాయత్తరవిషయములను గవర్నరులకును వారిలో బని జేయు మంత్రులకును మార్పుజేసి కాననసభలకు నదలివేసి యవసరమైనపుడు గవర్నరులు వైచిత్ర్య జూచుచుండిన యెడల ప్రభుత్వపద్ధతిని తిలకించుట జేయుట గానేరదు.

రాష్ట్రీయప్రభుత్వములోగాని కేంద్రప్రభుత్వములోగాని వివిధరాఖులలోని భారతసభ్యులు నిలిపివర్చుననందను భవము గలవారు దీనుకొనవలెదు. ఇంగ్లండులోను వలసరాజ్యములలోను మంత్రులందఱును సభ్యులు యేదియో నొక సభలో సభ్యులుగనున్న వారే దీనుకొనవలెదురు గాని యనుభవముగల వారు దీనుకొనవలెదురు గాన పరిపాలనాను భవములేదని జెప్పవలయు నిలువనేరదు.

బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము వచ్చినప్పుడు కాననసభలు దేశములో కారితీయములు నిలుపుటకు బాధ్యతగలవారై క్రంగి పోయి కార్యాచరణము విమర్శించునంతటి కులభమైనది గాదని తెలిసికొనెదరు. మంత్రులందఱును ఉభయుల బాధ్యతాయుతుండును. అప్పుడు గవర్నరులును రాజప్రతినిధియు మంత్రులతో గలసి తమతమ పనులను సరళముగ జేసికొనెదరు. అప్పుడు వచ్చినభవమును కిస్తులును, ప్రజాయత్తరాఖుకు మార్పుదని గాని ప్రభుత్వరాఖుకు మార్పుదని గాని యట్టి అశభ్యవిషయముండదు. మంత్రుల నెన్నుకొనుటవలన కాననసభలు మిత వ్యయమును జేయుచు ఇప్పటికంటె పరిపాలనమునకు వ్యయ భారము తగ్గును. నేను అంతగ వివరించి జెప్పకక్కరలేదు.

రాష్ట్రీయప్రభుత్వములలో నవరమైన మార్పులను జేయుటకు ఇండియా ప్రభుత్వకానమునందలి 1 నెక్టును 44 నెక్టులను బట్టి జూచిన ప్రత్యేక కాననసభాధి మవనములేదు. కేంద్రప్రభుత్వమునకు సంబంధించిన విషయమును మంత్రులతో సమాలోచనజేయు రాజప్రతినిధిగారికి పాక్షికముగగాని సంపూర్ణముగగాని మార్పుటచట్టమునందెట్లీనూత్రమును లేకున్నను ఒక ప్రకటనగావించి దానిని కానన రూపముగ నిర్ణయింపవచ్చును. నేనిదివరలో జెప్పినటుల నాకు ద్వంద్వ ప్రభుత్వమున వ్యామోచములేదు. ఈ విషయము తీర్మానపు రెండవ భాగమునందు గల్గివున్నయెన్నది. నేను దానిని ప్రవేశపెట్టుటలో వ్యతిరేక భావమెక్కువగ రాదని తలంచుచున్నాను. 1919 సంవత్సరములోనే ఇండియా ప్రభుత్వకానమునజేసి అంతర్వ్యవధిలోనే పార్లమెంటు మరియు కాననమును జేయుట ఎటులని వాదించవచ్చునుగాని బ్రిటిషు ప్రజలయొక్కయు పార్లమెంటుయొక్కయు మనోమార్గమును తిన్నగ గ్రహించిన నాకు విషయములను జాగ్రత్తగ గమనపరచుచో అట్టి యనుమానము వాడవలెను. అందుచేతనే రాజప్రతినిధిగారి యందును వారి యనుయాయులగు భారతసభ్యులయందును బ్రిటిషుసభ్యులయందును, నాకు సంపూర్ణ విశ్వాసము గలదు. కేంద్రప్రభుత్వములో 1921 సంవత్సర ప్రారంభమునుండియు పాక్షికముగ బాధ్యతాయును 1930 సంవత్సరం ప్రారంభమునుండియు సంపూర్ణబాధ్యతాయు గలుగవలెనని తీర్మానమునందు వ్యతిరేకభావమెక్కువగ రాకుండునటుల దెలిపియుంటిని. 1930 సంవత్సరములో విచారణసంఘముకటి ఏర్పడునని చట్టమునందుగలదు. నేను రాష్ట్రీయ ప్రభు

త్వ విషయములగుర్చి చెప్పినదంతయు కేంద్ర ప్రభుత్వ విషయములకు గూడ సంబంధించును. నే నీ బాగత గమంతుటలో నేమైన తప్పు నచ్చి తి నే ని తీర్మాన భావోచితముగ సవరణ నెవరైన జేసెదరని యంగీకరించెదను. ఈదేశములో నెంతమందియో బ్రిటిషుదేశస్థులు తాత్కాలికముగ వచ్చిపోవుచుగాని ఇవట యుండిగాని గలరు. ఎవరో కొందరుదప్ప నందరును మనము స్వాతంత్ర్యము కొరకొనరచ్చి పోరాటమును బలపరుచుచున్నారు. సమయము వచ్చేనేని గత యుద్ధముగా జేసినటుల నిప్పటికిని పరిపాలితజాతిగనున్నను నిపాయిలుగను కార్మికులుగను వైద్యులుగను వారికి సహాయము జేసెదము. ముందైనను సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము నొసంగదమని నమ్మకము గలుగజేసినను మేము జేయుగల సహాయము జేసెదము.

రాజప్రతినిధియు, రాజ్యాంగమంత్రీయు, బ్రిటిషు మంత్రులవారును, బ్రిటిషుపార్లమెంటువారును ఈసలహా నంగీకరింపవచ్చును లేదా అంగీకరింపక పోవచ్చును. ఈదేశములో జరుగుచున్నటువంటి విషయములను గమనించుచుండిరని వారుతప్పక యంగీకరించి తీరవలయును. ఆసేతు హిమాచల పర్వతము దేశమంతయును స్వరాజ్యమును గోరుచున్నది. దేశమునందు కాంతిసంతకణులకు మేమింకను బాధ్యతలము గాకున్నను యావిషయమును గుర్చి ఆబాధ్యతగలవారికి మేము (ఈసభవారు) తెలియజేయుట సామాన్యమున కంతకును మా దేశమునకును జేయవలసిన విశ్వకర్మధర్మమై యున్నది. ఇట్టితరీవానిధిని నెఱవేర్చునట్లుచోదేశమునకును మనకును చెడుగుజేసిన వార మగుదుము. 32 కోట్ల ప్రజలు గల భారతదేశమంతట జైలయియున్నచో ప్రపంచ కాంతిని యభివృద్ధికిని భంగకరముగ నుండును. అట్టిది అసంతృప్తిజెంది యున్న విధానండుకంటె వేయి రెట్లు అసంతృప్తికరముగ నుండును.

బ్రిటిషుప్రభుత్వము క్రిందకు వచ్చితిమిగదా యని స్వపరిపాలన కిందకు జెప్పటకు వీలులేదు. మహానాగరికజాతులే యనాదినుండియు అంతకన్నతక్కువ నాగరికజాతుల పరిపాలన క్రిందకు వచ్చినవి. మన విజ్ఞానము యెన్నియో శతాబ్దములక్రింద వెల్లివిరియుచుండెను. అశోపతిమహారాజు కేశయరాజ్యమును (అష్టమస్థానము పంజాబు) పాలించుచుండెను. ఆయన తన రాజ్యమును గురించి ఏమిజెప్పె ననగా:—

“నేను నీన జనపదేశకదగ్య, నమద్యపనఅవిద్యాన, నన్యైరన్యైరిణీకురః॥

భారతదేశమున విట్టిదే. కాని, ఆయా, మెగస్తేనీసు చంద్రగుప్తుని ప్రభుత్వకాలమును గుర్చి వ్రాచుచు భారతీయులు గొప్ప నీతిమంతులనియు ఆధ్యాత్మిక సంపదగలవారనియు తెలిపియుండెను. కాటిల్లుని అర్థశాస్త్రమును జదివినయెడల భారతీయులు పరిపాలకులనం, దెట్టి యనుభవముగలవారో తెలియగలదు. ఇచ్చటి నాన్నేహితు లందరును అర్థశాస్త్రము నిదివరకు జదువకున్నచో జడున కొరదను. మైసూరు శర్మ శాస్త్రీగారు ప్రకటించిన అర్థశాస్త్రమును జదివినయెడల భారతీయులు శాస్త్రమునందును గణితమునందును వేదాంతమునందును వాఙ్మయమునందును గాయక శాస్త్రమునందును, వైద్య శాస్త్రమునందును, చిత్రకళా విజ్ఞానమునందును ఇంతియగాక పరిపాలనా విధానమునందును ప్రపంచమున కంతకును మిన్నయైన జ్ఞానముగలవారని తెలియగలదు. మనపూర్వుల లేమి జెప్పి రనగా:

శ్లో॥ ఏతద్దేశప్రసూతస్య సాక్షాదగ్రజన్మః
స్వంస్వంచరిత్రం క్షేత్రేన్ పృథివ్యాం సర్వమావశః॥
అవి మానోజాలు.

ఇప్పుడు మాకు చెడుకోజాలు ప్రాప్తించినవి. బ్రిటిషు సోదరుల సహాయంతో పూర్వపుస్థితిని మరల సంపాదించుకొనెదము. అందువలన వారికి మాకునుగూడ కీర్తిపత్తిలు గలుగును. మనము చాలదుస్థితిలోనున్నప్పుడు గూడమూర్ఖిదాబాదు స్థితి భారతదేశమునంతను వ్యక్తము జేయుచుండెను. క్లెపు ప్రభువు ప్లాసీ యుద్ధానంతరము మూర్ఖిదాబాదును ప్రవేశించినపుడు ఆ యన వ్రాసిన ప్రకారము లండను పేట్రిన్సుమంత జన సంఖ్య గలిగినదియు పదిరెట్లు భాగ్యవంతమైనది ను ఉండెను.

బ్రిటిషువారు గతమునందు జేసినపుణ్యపాపముల దలపెట్టనక్కరలేదు. ఏలననగా 1857 సంవత్సరమునుండియు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు స్వాతంత్ర్యోన్ముఖులై నడచుచున్నారు. మనల నిట్టిస్థితిలోనికి దెచ్చి నెట్టిసదియు వారలే. కాని వారితో సహకారము జేసి మనయాత్మ కీర్తిని వారివై ప్రసరింపజేసి ఈవిధాన

మును బొందుటకు ప్రయత్నించవలెను. పక్షులు గానముజేయుచున్నవి. వృక్షములు పుష్పించుచున్నవి. త్రేతములు పచ్చబడినవి. అల్లవ! స్వరాజ్యభరము అనంతమైన వర్షకాలమైనదివలన దేశములోనికి చిరునవ్వుతో వచ్చుచున్నది.

భారతాత్మ బ్రిటిషుదేశాత్మకీలుల మొరలిడుచున్నది: "మీరు ప్రపంచములోని బానిసలందరిని స్వతంత్రులుగ జేసిరి. నైబీరియాకును, అమెరికా నీగ్రోబానిసలకును స్వతంత్రరాజ్యముల నిచ్చిరి. అట్టి స్వాతంత్ర్యము నాకు లేకుండ జేసెదరా? గతయుద్ధమును స్వాతంత్ర్యమునకై జేసి బెర్లియమునకు స్వాతంత్ర్యమును తిరిగి ప్రతిష్ఠించుటయే గాక ఫిన్ లెండు, ఎస్టోనియా, లాటియా, లుథ్యానియా, పోలాండు, జిక్-ప్లోవెకియా, ఉక్రేనియా, బాల్టియా అరేబియా, పేలస్టయిను, అరేబియా, అజర్బైజను, మెకపొటేమియాదేశములకు స్వాతంత్ర్య మొసగిరి. అట్టివిస్త్రు స్వాతంత్ర్యమితవు మీ కష్టముఖములలో పాల్గొని ఇన్ని సంవత్సరములనుండియు మీతో విశ్వాసముగ నుండి మీప్రస్తుత జాత్యైక్యమునకునెంతయు సహాయముజేసిన మాకు స్వాతంత్ర్యము నీయకుండ నుండెదరా? మీరు నాకు చేసిన సేవలనుమరచిపోను. నాకన్ని లోపములున్నను కృతఘ్నత నెప్పుడును నాపలేదు" ఇట్టివిస్త్రు పమునకు ఎట్టిపత్తు త్రము వచ్చునో యూహించుటకు కవిమాత్రుడు గానలయునా?

బ్రిటిషు దీవులవారు భారతదేశమును కట్టుదిట్టములు లేనిదానిని అవి యందుకుంటుల జేసిరి. సంఘీభావము లేక యుండ అది కలుగునట్లు జేసిరి. అత్యుజ్జ్వల శూన్యమైయుండ ఆ త్యుజ్జ్వలవంతులుగ జేసిరి. అట్టి బ్రిటిషుదేశమువారు భారతదేశపు దాస్యభృంఖలముల తెగగొట్టి స్వతంత్ర దేశముగ జేసి స్వత్యేమమునకును సామ్రాజ్యత్యేమమునకును లోక కల్యాణమునకును మార్గమును జేయగలరు. భారతదేశమునకు బ్రిటిషు దీవులలోపాటు సహజ స్వాతంత్ర్యము నొసంగవలయును.

అయ్యో! నే నీమాటలతో నీ తీర్మానము నుపపాదించుచున్నాను.

చెన్నపుర్యాయుర్యేద ప్రచారణ సభ

ధన్యంతరి జయంత్యుత్సవములు.

ఈసభవారిచే అక్టోబరు 3 వ తేదీ మొదలు జ. పబడు చున్న దసరాపూర్ణిమలయందు జరుపబడు ధన్యంతరి జయంత్యుత్సవ సంబంధమున ఆయుర్యేదప్రచారమునకు యీపట్టణముందు 18 (పదనైదు) వోట్ల సభల శేర్షరచి జరుపుచున్నారు ఈసభ 3 వ తేదీని మయిలాపురమునందలి కపాతేశ్వరస్వామి మంటపమున జస్టిస్ సర్. జి. సదాశివశర్మగారి ఆగ్రాసవాధిపత్యముక్రింద ఆయుర్యేద భూమణ పండిట్ దొరస్వామి ఆయ్యంగారు ఆయుర్యేదమును దుం ప్రభావమును లభించుచు విభులముగ నువిదభావలో ఉపన్యసించిరి. తదనంతర మీవిషయముల ననుసరించి ఆయుర్యేదవికారదచావలి రామమూర్తి శాస్త్రిగారును ఉపన్యసించిరి. ఆతిర్యాక డాక్టర్ ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. యే. యం. బి. సి యమ్ గారిచేత మాజీక్ లాంట్రాక్లో ఆయుర్యేదమునందలి మంచిమంచి ఓషధులు వాటివలన మనకు గలుగు ప్రయోజనములు దీనివలన మన ప్రభుత్వమువారు పొందలభిషులు మొదలగు వాటిని గురించియు ఆయుర్యేదాభివృద్ధిని గురించియు పూర్వము మన యాగ్రులు దీనివిషయములు వ్రాసిన కా. నమలును గనబరుచుచు బాగుగా దేశమువైద్యముయొక్క యుపయోగమును విమర్శించుచు నుపన్యసించిరి.

తర్వాత 3 వ తారీఖున తిరు. లిక్నేజి గంగన్న సంబంధించి వాక్ బహుమార్ యం. ఓ. పార్థసారథి ఆయ్యంగారి ఆధ్వర్యముక్రింద ఆయుర్యేద ప్రచారమును గురించియు వైద్యవికారద కే. జి. నటేశశాస్త్రిగారు ఉపన్యసించిరి. ఆతిర్యాక భిషగ్రాజ పండిట్ వేంకటేశ్వరపు మాండలిక గారుపన్యసించిరి. వీరుపన్యసించు నీక్రింది విషయములు ఆయుర్యేదాభిమానులకును స్వరాజ్యాభిలాషి లకును తిగియన్న మా గావించునని తలచి యీక్రింద ప్రకటించుచున్నాను.

ఆగ్రాసవాధిపా! సభ్యులారా! ఆయుర్యేదముయొక్క యుత్కృష్టత ఆయుర్యేదసభల మూలమున క్రిందటి చెన్నపురి కాసన నిర్మాణసభలో మెడికల్ రిజిస్ట్రేషన్ ఆఫ్ సందర్శమున ఆభివృద్ధిచేత విభులముగా కొనియాడబడి సంపూర్ణ చికిత్సా విధాన తత్వములు ఇమిడియున్నవి లోకమునకు వెల్లడిచేసిన విషయము అందిరిని తెలిసియు యున్నది. అప్పుడు చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారు పూర్తిగా నిరాకరించుటయే గాక యెన్నడును ఈకాసననిర్మాణసభలో యీ ఆయుర్యేదప్రసంగము చేయగూడదని నిరాకరించి యనమాన

పరిచియున్నారు. పిమ్మట నేదోసందర్భమున డాక్టర్ కోమక గారు మొదలగువారిద్వారా "మనీషాని మాచేడుకాను" అను సామెతగా నొక నివేదిక తయారుచేయుటయు దానిని విమర్శించుటయుగూడ జరిగియున్నవి. గనుక యిట్లు యనమాన పరిచి కాలయాపనము జేయుటవలన వీరు ఆయుర్యేదవిధానము కట్ట నుముఖులుగా నున్నట్లు ప్రజానే కములకు లోచనేరు. యిదిగాక డాక్టరు గిఫర్డుగారు ఆయుర్యేద మొకశాస్త్రముగాదనియు ముసలివాండ్లు చెప్పినచే త్రేతనియు మొదలగు కఠినోక్తులచే నొప్పించియున్నారు. అప్పటినుండియు వైద్యులకేమి వైదాభిమానులగు ప్రజానాయకులకేమి ఆయుర్యేదమును స్వకృతులచే ప్రచారము చేయుటకు దృఢనిశ్చయమునుగూర్చి యాత్రుత్వములలోనే యున్నారు. అందు మన గాజధానిలో ఆయుర్యేదప్రచారమున కావలించవలసిన మార్గములు:-

1. చెన్నపుర్యాయుర్యేద ప్రచారణసభవారిచేత పరిపాలించబడుచున్నటువంటి కీర్తికేసులకు వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారిచే చెన్నపురినుండే స్థాపించబడిన యాయుర్యేద కలాశాలను వృద్ధిపఱచి విద్యార్థులను తయారుచేసి రాజధానికి ఆదర్శక కలాశాలగా నేర్పాటు చేయుట
2. రాజధానియొక్క ముఖ్యపట్టణములలో వైద్యపాఠశాలలు భృత్తైద్యకాలలు ఏర్పాటుచేసి దీనికి అనుబంధముగా నుండు నట్లు ప్రోత్సహించుట. కార్యాచరణములో సాధ్యమైనంత వరకు యుండేట్లు ప్రయత్నించుట
3. బౌద్ధధర్మార్థశాలలు ఓషధిద్యానములు యేర్పాటు చేసి వాటి మూలముగా నుండును వివిధా కియారుచేయుచి రాజధానిలో యుండే వైద్యశాలకు ప్రయుచేయుట.
4. ఇట్టి నిర్మాణమునకు మన గాజధానిలో ప్రపథమున మార్గదర్శకత్వమున శ్రీయుత డాక్టర్ ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. యే. యం. బి. ఆండ్. సి. యం. గారు ని. గలగు మహాశాస్త్రులచేత చెన్నపురిలో జాయింటుస్టాక్ కలెన్ "ఆంధ్రాయుర్యేద ఫ్యాకటీ, లివిటెడ్" అను నొక బౌద్ధధర్మార్థశాల కల్పగారమును గత సంవత్సరము మార్చి నెలలో నెలకొల్పియున్నారు యీ కర్మాగారములో ప్రాచీనయంత్రములు అధునికయంత్రములయొక్క సహాయము చేత మండలు వివిధా నిర్వహణగా కియారు చేయుచున్నారు. అందు నే నొక ప్రధానతైర్పడకగా నున్నాను. ఈ నిర్మాణశాల రాజధానికి ఆదర్శముగా నుండు నట్లు రాజులు ధనికులు మొదలగువారు విశేషముగా సహాయముజేసి రాజధానికి ఆదర్శక బౌద్ధధర్మార్థశాలగా గావించవలయును. మఱియు బౌద్ధధర్మార్థము చెన్నపురికి నుమారు 20 మైళ్లు దూరములోనున్న "అవడి" అనే రైలుస్టేషనుకు సమీపములో ఫార్మసీవారిచే యేర్పాటు గావించబడుచున్నది.

మీద వివరించిన విషయములన్నియు నుమారు 12 సంవత్సరములక్రిందట స్థాపించబడిన నిఖిల భారతవర్ష యాయుర్యేద మహాసంఘటి విద్యాపీఠముల యధీకములలో యుండి ఆభివృద్ధిచే: పరిపాలనక్రింద యుండవలెను. యిట్లు కట్టడలతో యెల్లరు సనిచేసినయెడల యాయుర్యేద విధానము అభివృద్ధి జెందును. "స్వభాకాలయాపనము వామ్యుర్యముగూడ పనికిరానికాల మానస్సువైసది. దేశపరిశ్రమములు అభివృద్ధి గాంచినగాని సత్వరస్వరాజ్యము లభించ"దని గాంధీ మహాత్ముడు చెప్పియున్నాడు. రుమలు ఫాషనులు వైంటిఫిస్సు, యించుకుండా యెన్నికష్టములనై నా భరించి సత్వర స్వరాజ్య సిద్ధికి దృఢమనోనిశ్చయములై నైగ్యులు వైద్యాభిమానులు దీక్షలునుదరుగాక"యని యుపన్యసించి ప్రజల నుద్బోధము గావించిరి. తదనంతరము డాక్టర్ లక్ష్మీపతి బి. యే. యం. బి. ఆండ్. సి. యమ్. గారు మాజీక్ లాంట్రాక్లో ఆయుర్యేదౌవధములజేయు కర్మపథములను యంత్రములనుబౌద్ధధర్మము జాపును తత్త్వభావములను సానుభవముగా నుపన్యసించిరి.

మరుసటి దినమున 10 వ తారీఖున ఇంతాద్రికేట బోనర్ నెకండర్ స్కూలులో మ. రా. శ్రీ. బి. వెంకటరంగ రామానుజులు నాయుడుగారి ఆధ్వర్యముక్రింద వైద్యవికారద భరతశాస్త్రిగారు వాత పితృకఫములకు శరీరమునకును ఓషధులకును గల సంబంధమును తిద్వికారములను బాగుగ విమర్శించుచు యాయుర్యేదముయొక్క ఘనత నుద్బోధించిరి అలుపిమ్మట ఆయుర్యేదభూమణ పండిట్ నుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారు కూడ అదే విషయమును విభులముగ నుపన్యసించిరి. ఆతిర్యాక యూనానీ వైద్యములయొక్క గొప్పము అధునిక తైజ్యమును, తిరిగి వాటిని వృద్ధిలోనికి తెచ్చుమార్గములను బాగుగ బోధించియున్నారు. అనంతరము అధ్యక్ష కోపన్యాసముతో సభముగిసెను. యిట్లు యీపట్టణముందచ్చటచ్చట ఇంకను గొన్ని సభలు జరుగబోవును గాన తదభిమానులు తెలిసికొని రాగోరెదను.

ఆయుర్యేదాభిమాని.

ఆంధ్రరాష్ట్రజాతీయోపసంఘకార్యనిర్వాకసభ

దత్తమండలములు

అనంతపురంలో జరుగు రేపటికభ:—దత్తమండలములలోని ఔషధనివారణార్థము అభిలభాతసంఘమువారు ఇచ్చిన రు. 20000 లు వినియోగపరచుట నిమిత్తము ప్రత్యేక ముస సంఘమును నియమించి వారికి ఇతరులనుకూడ చేర్చుకొను నధికారమిచ్చినయెడల కార్యము చక్కగా సాగుటకు అవకాశముండును. దత్తమండలములలో కొందరు ప్రముఖు లిదివరలోనే యీపని కొంత చేయుచున్నారు వారు తాజీయ విషయములలో విమర్శమునకును చేరనివారు కొందరు కలరు. కాంగ్రెసునకు కొంచెము భిన్నమైన యభిప్రాయము కలవారును కొందరున్నారు. నీగందరును పలుకుబడి కలవారినను తప్పగారు. కాంగ్రెసు పక్షమునకును గోటుగారు. కాబట్టి విషయములు చక్కగా ఆలోచించి ఆంధ్ర కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు ఇతర ప్రముఖులను అవకాశము కలుగునట్లు ఏర్పాటులు చేయుదురుగాక యని కోరవలసియున్నది.—ఒకరు మదరాసు. 19-10-21

బొంబాయి ఓడరేవునందలి కొలబా తిప్పకక్కన ఒక మృతక శేఖరము నీళ్లలో తేలుచుండెను. తరువాత అతడు ఈవ యన్ను ప్రేజరు కంపెనీ అసిస్టాంటు రాబర్టు స్టావ్నార్డు మారల్టన్ గారని గుర్తించబడిన. ఆదేహము వల్లి, మురిగి కంపు కొట్టుచుండెను.

బీహారు, ఒరిస్సారాష్ట్రముల కాసనసభ తిరిగి నవంబరు 22 తేదీని సమావేశ మగును.

మెసాపొటేమియా పరిసితులు

బొంబాయి, అక్టోబరు 18:—మెసాపొటేమియానుండి ఆర్. జె. దుబాభుగారు బొంబాయి చేరగానే, ఒక పత్రికా ప్రతినిధి అతనిని సందర్శించెను. మెసాపొటేమియా పరిస్థితుల నతడిట్లు వర్ణించెను. ఆంగ్లేయులు మెసాపొటేమియా దేశమునందు మంచికార్యమును జేయుచున్నారు. నివృత్తపాతముగ అందరికి సహజస్వామ్యమును చేయుచున్నారు. తురుష్కుల అస్వామ్యములు పీరి దగ్గరేవు అని అరబ్బీలు ఆంగ్లేయులను గురించి భావించుచుందురు. సర్ పెర్సీకామ్యగారి వికాలవృద్ధయమును జూచి వారానందించుదురు. ఇప్పుడు ఇరాకు దేశమునకు ఎవరూ నెయిజులుగారు రాజుగా నున్నారు. ఎవరూగారి ప్రభుత్వ పరిపాలన ప్రజానురంజకముగ నున్నదిగాని మోనూలు సంధినికీ కొందరు శత్రువులు గలరు. విదేశీయులన్న అరబ్బీదేశమునికి సహజముగ ఇష్టము లేదు గాని ఆంగ్లేయులు తనదేశమునకు పేలుచేయుచున్న సమాచారమును అతడు సంపూర్ణముగ గ్రహించెను. తాను రాజ్యాధికారమును వహించుటకు శక్తిసామర్థ్యములను సంపాదించిన తిత్తణము ఆంగ్లేయులు తనదేశమును విడిచి వెట్టవలయునని అతనియందేక్షము. హిందువులు, పార్సీకులు, మహమ్మదీయులు మున్నగుభారతీయులు అచ్చటికి వలసబోవుట అరబ్బీల కేమాత్రము ఇష్టములేదు. ఇతరదేశములు తమదేశమునకు రాగూడదని వారవేక్షించుచుందురు. బ్రిటిషు వారు చేసినమాపుల ననుసరించి దేశము అభివృద్ధి జెందునెడల దేశము ఉన్నతస్థితికి రాగలదు.

ఆంధ్ర పత్రిక చందా నిర్పాటులు

1921 వ సం॥ మార్చి మొదటితేది నుండియును నీక్రిందివిధమున చందాలు ఏర్పాటు చేయబడినవి.

దినపత్రిక సంవత్సర	చందా రూ	24	0	0
అర్ధసంవత్సరము	"	12	0	0
మూడుమాసములు	"	6	4	0
మాసమునకు	"	2	2	0
వారపత్రిక సంవత్సరము 1-కి	"	4	0	0
వారపత్రిక సంవత్సరమునకు తక్కువ చందాను పంపబడదు.				

సంవత్సరాది సంచిక

దినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	1	0	0
దినపత్రిక సంవత్సరపు తక్కువ చందాదారులకు	1	4	0
వారపత్రిక చందాదారులకు	...	1	4
ఇతరులకు	2
			0
			0

ప్రస్తుతము పోస్టు రూబ్బు ప్రకారము 0—2—0 రిజిస్టరు చార్జ్ అధిక మగుచున్నది. మీరే ముందుగ మణి యార్ద్ర పంపిన ఈ ఖర్చు తగ్గును. పీ.పీ.లు పంపినచో సామ్యు మాకు ఒక్కొక్కప్పుడు అలస్యముగ చేరుటయు పత్రికలు పంపుట అలస్య మగుటయు సంభవించును.

మదరాసు కార్పొరేషను నోటీసు. (3139)

తొండ్రు కావలెను.

కార్పొరేషనువారి ఎడ్లకు 1921-వ సం. అక్టోబరు (10-11-1921 మొదలు 10-12-1921) నెలకు కావలసిన 140,000 పౌనుల ఊలవలు పద్దయిచేయుటకు ధరల కట్టిన ఈ క్రింద ప్రివాలిచేయబడిన వాలివలన ఈనెల 24-వ తేది మధ్యాహ్నం 3 గంటలవరకు అంగీకరించబడును. ప్రతి తొండ్రును ఒక కవరులో అతికించి కవరుపైన 'ఉలవలు పద్దయిచేయుటకు తొండ్రు అని వ్రాసి వంతువలెను మాదిరిగా పెద్ద కెల్ల సీసా బుడ్లలో వేసి బాగుగా సీలుచేసి కంపురు రూప 500 లు ధరావత్తు కట్టవలెను. ఏ తొండ్రు బాధని ధరలు అంగీకరింపబడునో అతడు 1921-వ సంవత్సరం నెల 10-వ తేది మొదలొని డిసెంబరు నెల 10వ తేది లోగా కమిషనరీ కాలం చీఫ్ సూపర్ టెండరు గారివలన, ఏయే తొలిఖనందు ఎన్ని పౌనలు ఉలవలు యివ్వవలె నని ఏర్పాటు చేయబడునో, వాటిని అంతయు సెంట్రల్ గ్రామ్ డిపార్టుమెంట్ ట్రెజరీలో డిపాజిట్ చేసి, నిర్ణయకాలము నందు డెలివరీ చేయుటకు బద్ధుడౌను.

జయమొందిన తొండ్రుదాదాడు వైషరత్తుల ప్రకారము, తాను నెం. వేర్వేరులు తొండ్రులు అంగీకరించిన తీరును లోకం అగ్రిమెంటు వ్రాసి యివ్వవలెను.

బుడ్లను బాగుగా ఉదిరించినప్పుడు, చెత్త కైకి వచ్చుటకు వీలుగ నుండుటకై, ముక్కలు టాగ్లు వరకే వాటిని నిండించవలెను.

హెచ్చరికపాట్రపెంట్ } సి. సింగరవేలు మొదలి
మదరాసు కార్పొరేషన్ }
14-10-1921.

ఆరోగ్యమార్గము శ్రీగాంధీ మహాత్మ ప్రణీతము

విషయసూచిక: మొదటిభాగము: 1 ఆరోగ్య మనగాణి, 2 కేరము, 3 గాలి, 4 నీరు, 5 ఆహారము, 6 ఆహార నియమము, 7 వ్యాయామము, 8 దుస్తులు, 9 సంభోగ నియమము.

రెండవభాగము: అధ్యాయము: 1 వాయుచికిత్స 2 జలచికిత్స 3 మట్టిచికిత్స, 4 జ్వరముదాని నివారణము, 5 మల బద్ధము, 6 జీడుచికిత్సములు, మొదలగునవి, 6 అంటురోగములు-మకూచికము, 7 ఇతర అంటురోగములు, 8 గర్భము-ప్రసవము, 9 శిశుపోషణము, 10 ప్రమాదములు, నీటి గండము, 11 కాల్పులు, బొబ్బలు, 12 పాముకాటు 13 తేలుకట్టు మొదలైనవి, 14 ఉపసంహరము.

ఆంధ్రకరణము

గూడూరి రామచంద్రరావు గారిచే ప్రకటితము అచ్చలో నున్నది అతిశ్రేణుముగ వెలువడును. వెల 0 8-0

ఇందున్న వస్తువులను దత్తమండలములలో కలపు నివారణకును రాట్టములు- మగములకును వినియోగించుటకును. వలయువారు వెంటనే యీ దిగువదిరునామాకు వ్రాయవలెను. "సే.వ. సంఘము, గుడివాడ, కృష్ణాజిల్లా"

Wonderful

కుష్టురోగ నివారిణి

ఒక మహాత్ముని వల్ల లభించినది. కుష్టువ్యాధులును యే జాతి సనాయి నయనను మేమావ్యాధులను గూర్చుమాపును. అమితముగ వీర్యవృద్ధి కేరకాంతి కలుగజేయును. గుణములేదని ఋజువుచేసినచో ఖరీదు వాపసు చేయబడును; పథ్యము లేదు. 1 నెలకు సరిపడు 60 మాత్రలు గల డబ్బా 1-కి రూ. 6-0-0 (873) యమ్. సుబ్బారెడ్డి గోపాలపురం, కొత్తపేటపాడు, గోదావరిజిల్లా.

మదరాస్ కార్పొరేషను

సాధారణ సమావేశము

నిన్నటిదినము సాయంకాలము రిపబ్లిక్ భవనమున సర్ పి. త్యాగరాజుచెట్టిగారి యధ్యక్షత క్రింద జరిగినది.

కార్యక్రమము ప్రారంభమగుటకు పూర్వము న్యాయ మూర్తిగ నియమింపబడిన దేవదాసుగారికి, జి. ఎ. నరసింహ గారు, ఉస్మాను సాహేబుగారు అభినందించి వారి సుగుణములను కొనియాడిరి. వాసుదేవ పిళ్ళెగారుగూడ ఆయన నిమ్మబా తువ్యధనమునకై చేసిన సేవను కొనియాడి న్యాయమూర్తిగ నున్న పూర్వపురీషను, అభిమానమును వదలకుండగ నుండెదమనగాక యని గోరిరి.

చాలకాలము కార్పొరేషను కమిషనరుగ పనిచేసిన ఆప్పాస్వామి పిళ్ళెగారి మరణమునకు వగచుచు ఏ. సి. పార్థసారథి నాయకుగారు ప్రస్తావించిరి.

రా. బి. జి. నారాయణస్వామిచెట్టి, ఖాన్ బహదూరు ఉస్మాన్ సాహేబుగారు, రా. బి. టి. రంగాచారిగారును పార్థసారథి నాయకుగారితో బాటు తమ వివాదమును తెలుపుచు వారికుటుంబమునకు సానుభూతిని ఆయన ఎడగల గౌరవమును నూచించుటకై నిలబడి జూపి తీర్మానమును గావించిరి. వ్యయమును తగ్గించుటకు 7 గురు సభ్యులు తిక్కన గారుండ సమావేశము కావలయునని తీర్మానించినందున, ఏకాలమందు గూడ నిర్ణీతసంఖ్య చేరుకుండుటకై వ్యవహారము తేలుట లేదనియు అందుచే నిర్ణీతసంఖ్యను 5 దిండికి తగ్గించవలయునని రా. బి. రంగాచారిగారు నూచించిరి. మదరాసుజుల నాయకుగారు ఆమోదించ తీర్మానము అంగీకృత మాయెను.

పనుల స్థాయిసంఘమువారు ప్రస్తుతము నీనియరు అసిస్టెంట్లు ఇంజనీరుగ బనిచేయుచున్న టి. ఆర్. శ్రీనివాసాచారిగారికి కార్యకర్తల నెల 1 కి 500 రూప్యముల వేతనము మీద నియమించవలయుననియు స్పెషలు ఇంజనీరుగ డిపార్టుమెంటులో ఆయన పనిచేయు కాలము నకు నెల 1-కి 180 రూప్యముల ప్రత్యేకపు భృతీయవలయుననియు, ఈ యుద్యోగమును ఏర్పరచుటకు ప్రభుత్వమువారి యనుమతిని బడయవలయుననియు సిఫారసు చేసిరి.

కార్పొరేషనుపనులను సగరాభివృద్ధిసంఘమువారికి స్వాధీనము చేయుటకు ఇదివరలో ఆలోచించుటచే ఆ తీర్మానము పరిష్కారము అగువరకు ఈ విషయమును ఆపుజేయవలయునని తణికాచెలంపెట్టిగారు వాకొనిరి. నారాయణస్వామి చెట్టిగారు ఆమోదించిరి.

సగరాభివృద్ధి సంఘమువారి కిచ్చివేయుటకు కార్పొరేషనువారు నిశ్చయించినను పనులను చేయించు అధికారము తమ చేతులలోనే యుండుననియు అట్టి యెడల శ్రీనివాసాచారిగారి యవసర ముండుననియు రంగాచారిగారు రనిరి. మరియు శ్రీనివాసాచారిగారు కలకత్తాకు ఎక్కువజీతముమీద బోవ నుద్ద్యుక్తులై యున్నారనియు అట్టి యనుభవముగలవారిని బోగొట్టుకొనుట ఉచితముగాదనిరి. కాని ప్రకారమే ఆలస్యము జేయక ఈవిషయమును పరిష్కారము జేయవలెననిరి. ఇక చార్జి లోనున్న ఇంజనీరు యభిప్రాయమును గైకొనవలయునని తిరుమలపిళ్ళెగారు రనిరి.

ద్రెయినేజీపనులు సగరాభివృద్ధిసంఘమువారి పరము చేయుటచే శ్రీనివాసాచారిగారిని ఆపియు లాభము లేదనిరి.

లేనిపోనిచక్కతో కాలము వృధపుచ్చక ఖాళీయన్నచో ఆస్థానము తక్షణము ఆచారిగారి కీయవలయునని మాక్సముగారు రనిరి.

కే. వ్యాసారావుగారు, కే. బి. గోపాలచెట్టి, మదనగోపాల నాయకుగారు తీర్మానమునకు అనుకూల ప్రతికూలముగ చర్చించినపిదప తణికాచెలంపెట్టిగారి తీర్మానము అంగీకార మాయెను.

ఈలోపుగ మోలనీగారి యుపన్యాసమునకు బోవలయునని కొందరుసభ్యులు గోరుటచే సభకు ప్రవారమువరకు ఆపుజేయబడినది. 5-45 గంటలలో సభ ఆపుజేయబడినది.

మరల శుక్రవారము 5 గంటలకు సమావేశ మగును.

- 1 గాంధీవిజయస్వనాటకము 1-0-0
- 2 పులక మహారాజనాటకము 1-0-0

ఈరెండు నాటకములును ఇంతటిమంది రెండుమాసములవఱకును విద్యార్థులకు, స్త్రీలకు, పుస్తకభాండాగారములకు మాత్రము రూ 1-8-0 లకు ప్రయోజనము. పోస్టేజీ ప్రత్యేకం. వలయువారిట్లు వ్రాయవలెను. కవిరాజు శ్రీవాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, రాజమండ్రి

ఇకను శస్త్రమక్కరలేదు.

(8188)

శ్రీ దత్తవల్లూరు, ఉయ్యూరు (యస్టేట్) సంస్థానాధిపతులచే పోషింపబడుచున్న శేటిపు డాక్టరు అబ్దుల్ అజీసు సాహేబుచే కుప్రసిద్ధముగా తయారుచేయబడి అనేకయోగ్యతాపత్రములు డడసిన మందుల వివరము:—

1. సిల్వరు వపుడరు— ఇది రావపుండ్లు, మేమరణములు, కుఖంబంబంబమైన రణములు, తుపాకిదెబ్బలు మాన్పును. శరీరములో చిక్కుకున్న తుపాకిగుండ్లు, గాజుముక్కలు, యినుపముక్కలు వగైరాలు ఆపరేషనులేకనే బయటికి తీయుటకు పనికివచ్చును. కత్తిపోట్లు వగైరాలున్నా, గోరుమట్టు, తామర, కణుపుజెప్ప, గజ్జి, కర్పాసీ, మదమ, నూలులవగైరాలు ఆమోఘముగా బడుదును. యావత్తు జీవజంతువులకు గాయములకు, జబ్బులకు పనికివచ్చును.

వెల తులం 1-కి రు 5-0-0.

ఒకకేసుకు పావుతులంమందు సరిపోవును.

2. సిల్వరు లోషను— ఇది నోటిపుత్ర, కాలిసపుండ్లు, రక్తనాళములనుండి కాయున్న రక్తము నాపుటకున్న పుష్కరయోగించును. గనేరియాను మాన్యుటలో దీనికి మించిన మందు లేదని వాడుకవలన మీకే తెలియగలదు.

వెల 1 అవున్సు బుడ్డి రు 1-0-0.

3. పాముకాటుకుమందు— బుడ్డి 1-కి రు 1.

4. కాభియాత్ సులేమాని— ఇది యువాని కాస్త్రము ప్రకారముగా తయారుచేయబడినది. ఇది కండ్లు యెరుపు, నీరుకారుట, దురద, కండ్లకలక, యెండ చూడలేకుండుట మొదలైన యావత్తు కండ్ల జబ్బులకు వ్యూహముధము. బుడ్డి 1-కి వెల రు 0-8-0.

5. కలరామాత్రలు— i. మాత్రలు 25 గల డబ్బీ 1-కి వెల రు 1-0-0. ii. తేజాభిధరాత్ అవున్సు సీసా రు 0-8-0. ఇది కలర వగైర యావత్తు విరిచనములు, వాంతులు వగైరాలకు ఆమోఘముగా పనిచేయును.

6. పార్శవునోస్పి వగైరా యావత్తు నోవ్సులకు మందు— వెల సీసా 1-కి రు 0-8-0.

వైసుదహరించిన మందులన్నియు బర్మా, చైనా, జేకేముల డాక్టరు పుంగీ అను ఒక మహామహునివలన కనిపెట్టి బడినవి.

ఇంకను వివరములు గోరువారు యాక్రిండి చిరునామాకు వ్రాసిన బడయగలరు. వైసుదహరించిన మందులు పుష్కరయోగించువిధము, అనుపానములు మందు పంపునపుడు తెలుపబడును.

Abdul Aziz Sahib,

Native Doctor

South Vallur and Vuyyur Estates

Thota-Vallur, Kistna District

అచ్చులో నున్నది. 25 వ అక్టోబరునకు సిద్ధమగును. కొలదిప్రతులు మాత్రమే ముద్రింపబడుచున్నవి గాన మీ ఆర్డరులను వెంటనే రిజిస్టరుచేసికొనవలెను. రాజకీయాదర్శముల యందుకలెనే ఆరోగ్యసూక్రమల యందును సూతనదృక్పథమును వహించిన

గాంధీవిజయస్వనాటకము

ఆరోగ్యదర్శని

(రు 870) ప్రతి 1 కి 12 అ; 12 ప్రతులు రూ 8 లు; సేతు బ్రదర్సు, మచిలీపట్నము.

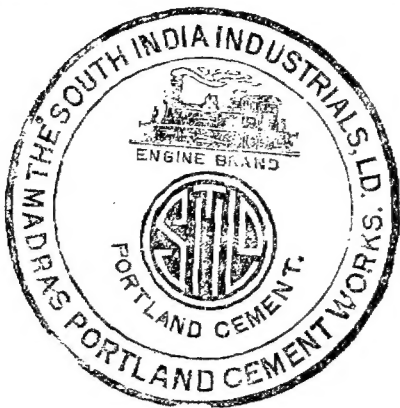
ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ ఆపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగద్యుతి, హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇండ్రజాలము, మర్రికాస్త్రము, భూతజైద్యము, యంత్రిములు, ఆమెరికావారి చీట్లకే తమానాలు విచిత్ర విసోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయమచేయుట, మామిడి చెట్టును పుట్టించుట, ఉపమాతో సమాధియగుట, శరీరములేని రిలకాయచేత మాటలాడించుట, భూమిపైన గజములెత్తిన గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ జియగునని గ్యారంటి యిచ్చుచున్నాము. దీనివెల రూ 4-0-0 లు. (2118-68) పి. ఆర్. జనార్దనం నాయకు, ఒంగోలు. (గుంటూరు జిల్లా)

ప్రఖ్యాతిపొందిన మాయొక్క

"బ్రాండ్ పోర్టులాండ్ సిమెంటు"
"ENGINE" BRAND PORTLAND CEMENT

గవర్నెంటు డిపార్టుమెంటులు
హిందూ రాజ్యములు
గనులు త్రొవ్వ కంపెనీలు
కంట్రాక్టరులు

మదరాసు కార్పొరేషన్
మదరాసు పోర్టు ట్రస్టు
మునిసిపాలిటీలు
ఇండ్లు కట్టవారు

అందరును విశేషముగా వాడుచున్నారు. ఏలననగా:—

1. మాయొక్క "ఇంజిన్" బ్రాండు పోర్టులాండ్ సిమెంటు శుద్ధమైన మూలకపు పులతో చేయబడుచున్నది.
 2. బ్రిటిష్ స్టాండర్డ్ స్పెసిఫికేషన్ (British Standard Specification) ప్రకారము శుద్ధముగా చేయబడుచున్నది.
 3. అనేకరకములు చేయక, ఒక్క టైప్ కము ఎంతదాగుగా చేయకయినో అంతదాగుగా చేయబడుచున్నది. వైకెప్పిన కారణములచేత అందరును దీనినికొని కట్టడములకు వాడుచున్నారు. కట్టడముల బలమి సిమెంటుగా చేయుచున్నదని అందరికిని తెలిసియున్నది.
- సిమెంటు తీయనప్పుడు "ఇంజిన్" బ్రాండు అనేగి తీసికొనిన మొదల కట్టడములందు ఏలోపములు కలగలేవు. సిమెంటు వాడుటయందు ఏసందేహములు యుండినను మాకు వ్రాసిన వివరముగా వ్రాయగలము.

ది మదరాసు పోర్టులాండ్ సిమెంటు వర్క్స్

సొంతదారులు:

ది సాత్ యిండియా యిండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్

పోస్టు పెట్టు 101, మదరాసు.

THE MADRAS PORTLAND CEMENT WORKS

Proprietors.

THE SOUTH INDIA INDUSTRIALS, LTD.

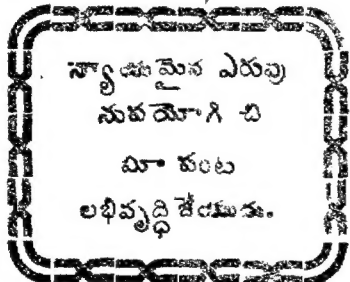
(8049)

Post Box 101, MADRAS.

International Ad. Service. S-83.

మా ప్రత్యేక పు
ఫర్టిలైజరులను

వడ్డు, చెట్లకు, జొన్నలు,
టెంకాయ, పొగాకు
మొదలగు వంటలను
వండించుటకు
ఉపయోగింపుడు.

చేవలపొడి యంత్రములచే
తయారు చేయబడిన
చేకల ఎటువ
ఎముకల పొడి
మొలగు వాటినికూడ
ఉపయోగింపుడు.

ఇతర వివరములకు భరణకు ఈ క్రింది విలాసమును వ్రాసి తెలుపవలసింది:—

ఇండియన్ ఫర్టిలైజర్స్ లిమిటెడ్.

ట్రీచూరు. (మలబార్ కోస్టు)

INDIAN FERTILISERS, Limited.
TRICHUR. (Malabar Coast)

లేక మనస్సు మద్దూరి చలమయ్య, వీలూరు, కృష్ణాజిల్లా ఎస్. డి. కృష్ణయ్యంగారి, ద్వారక, మధురజిల్లా. సి. ఆర్. రామచంద్రారావు, పోర్టు, నామకల్. టి. ఆర్. రామనుజన్, శ్రీవేంకటాచారి, చెంగల్పట్టణం. ఆర్. శిల్పలోకాచారి, తిరుచూరు, తంజావూరు జిల్లా. టి. ఎస్. వెంకటేశ్వరయ్య, సవ్యాసిగ్రామం, తిరునల్వేలిజిల్లా 3014

నిర్దుష్టముగ తయారుచేయబడిన కాశ్మీరీ బొవధములు.
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీలో దొరకును.
తెలుగు భాషయందు గాని, ఇంగ్లీషు భాషయందు గాని
క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.
మేనేజరు, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ,
19, హార్బర్ రోడ్, మాంటూరోడ్ - మదరాసు.

మేలగు పాంటెక్ కలములు (1514)

బ్లాక్ టర్ప్	8.0-0	నెట్ బ్యూట్	205	2.8-0
కాస్ట	4.8-0	"	200	2.0-0
కాటరుమా	7.0-0	జాన్ కేజ		2.8-0
నెడి క్లెక్స్	0.18-0	సాదా క్లెక్స్		0.2-0

గరిత్రచర్చ, ప్రేమనర్చ, ప్రెస్టిజీ, మద్రాసు.

ఇది చూడవద్దు

చూచినచో మరువవద్దు
వైద్యరత్న పండిత
డి. గోపాలాచార్యులుగారి
ఇన్స్ట్రుమెంట్

కలరా పేగు

వ్యాధులకు జగత్ప్రసిద్ధి చెందిన
ఆయుర్వేద విద్యావేదములు
మా కలరా, ప్లేగు మందులకు
ముఖ్య ప్రాశస్త్యము
20 వత్సరములుగ ఇండియా, బర్మా,
సింఘ్, వజ్జా మొదలగు చోట్ల అనేక
వేల ప్రాణులను, కలరా, ప్లేగు నుండి

కాపాడుటయే

కలరా శెట్టు 1-కి రు. 1-2-0
ప్లేగు శెట్టు 1-కి రు. 2-2-0
ఇన్స్ట్రుమెంట్ శెట్టు 1-కి రు. 1-12-0
క్యాటలాగు ఉచితము ప్యాకింగు పోస్టు
ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆయుర్వేదా శ్రమం,
41 ఆచారప్పవీధి, జి. టి. మదరాసు.

పాత్యపు వెంకటాచల పండితుల

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతమును
కొకానుయూహర
కస్తూరి మాత్రలవలె

సర్వోత్తమునకామగు విద్యావేదము
వేదాటి లేదని ధారాళముగా చెప్పవచ్చును
వీటిలో అత్యంతమైన యే వస్తువు చేరలేదు
గావున అప్పుడు పుట్టిన శిశువు మొదలుకొని
వృద్ధులవరకు ప్రతిఒక్కరూను సంవేదనములేక
నేమించవచ్చును. ఈ మార్గము 8 నుండి 12 వ
రకు కాంటూలములో గాన తేక వట్టి వోడి
లోగాని ప్రతిదినము ఉపయోగించుచు బచ్చిక
ఎడల మందము అట్లేయు మలబద్ధము చితి
బ్బుము బర్బరము మతేరియూబ్బరము శీతము
వారము దగ్గు, పడికేము నరముల నొప్పి లు

వీలవలె ఇంపు ఎంబా ప్లేగు కలరా మున్నగు ఇంకా అనేక
వ్యాధులను దగ్గురకు రానియ్యదు. జబ్బుగలిగిన వేళ ఉపయో
గించిన తరుణమే గుణ మిచ్చును. ఒకేచోట కూర్చుండ కల
సిన గుమస్తాలు వ్యాపారస్థులు ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు
భూమిశ్రీలు కూడ ఈ మార్గము నేమిది గుణమును పొగ
డుచున్నారు. 250 మార్గము గల సీసా 1-కి రు. 0.4-0
ఒక సీసా మొదలు 6 సీసాల వరకు పోట్లజి 0.4-0 ఒకేసా
6 సీసాలను తెప్పించిన పోట్లజిలో రు. 1-8-0
12 సీసాలు " " 2-18-0
25 సీసాలు " " 5-8-0

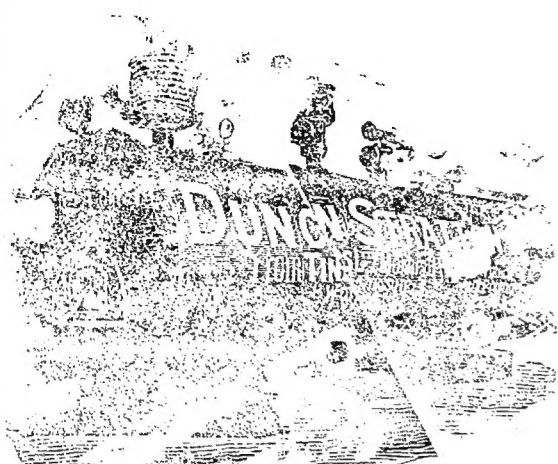
అన్ని దుకాణములందు దొరకును
శ్రీ శీతారాఘవ వైద్యశాల
(301-594) మైసూరు.
తండ్రి విలాసము - శ్రీశైల మైసూరు.

DUNCAN STRATTON & Co.

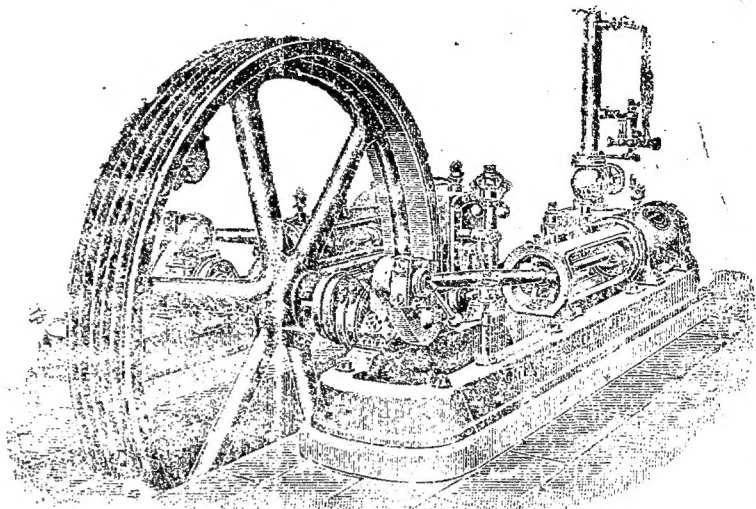
డన్ కన్ స్ట్రాటన్ అండ్ కో.

(2412)

ఎంజనీర్లు, మెషిన్ రిపేరర్లు, 9 మెయిన్ వీది, బొంబాయి.

పొడవు 10 అడుగులు
మొదలు 24 అడుగుల వరకు
బరువు — దేయా మేటరు
అ. 4. మొదలు 6 అ. 6 అం.
కుట్ర యందును.
స్ట్రోక్ లింగు (వెవరు
90 పౌండులు మొదలు
160 పౌండుల వరకు ఉండును.

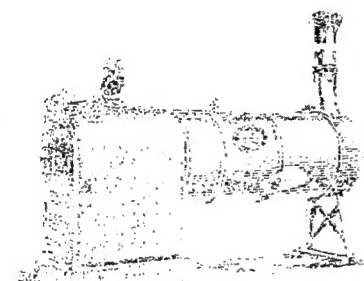

స్ట్రాటన్ స్ట్రీట్ కార్నిస్ బాయిలర్లు.

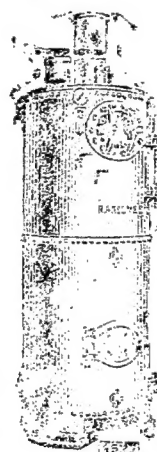

స్ట్రాటన్ స్ట్రీట్ లంకామెరు బాయిలర్లు.
పొడవు 28 అ. మొదలు 32 అ. వరకు ఉండును.

దేయా మేటరు 6 అ. మొదలు 8 అ. వరకు ఉండును.
స్ట్రోక్ లింగు (వెవరు 100 పౌ. మొ. 250 పౌ. వరకు ఉండును.

లోకో మల్టిప్లయర్ బాయిలర్లు.
స్ట్రోక్ లింగు (వెవరు 80 పౌండులు మొదలు
100 పౌ. 120 పౌ. 150 పౌ. వరకు ఉండును.

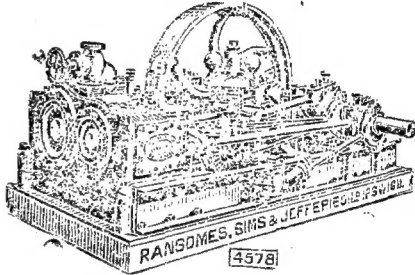

వర్టికల్ బాయిలర్లు.
స్ట్రోక్ లింగు (వెవరు 80 పౌండులు మొదలు
100 పౌండుల వరకు ఉండును.

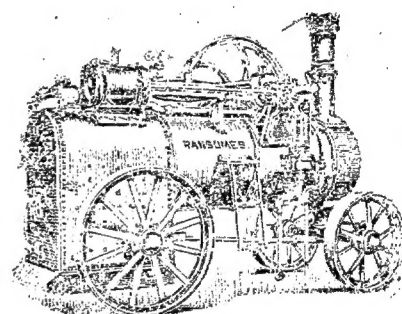
ఈ క్రింద తెలుగుబడిన వాటిని
స్పష్టము చేయుదుము.
దూది జిన్నింగు మెషిన్, వాటిసామానులు
దూది వెస్టింగు మెషిన్
దూది స్పిన్నింగు మెషిన్
దూది వీవింగు మెషిన్
ఆన్సిరకముల స్టీము ఎంజిన్లు
ఆన్సిరకముల స్టీము బాయిలర్లు
కోల్ క్లక్ మిల్లింగు మెషిన్
నూనె మిల్లు మెషిన్
మంచుగడ్డచేయు మెషిన్
వడ్డు బియ్యముచేయు మెషిన్ వాటి సామా
ఆన్సిరకముల పంపింగు మెషిన్లు
కాగళ్లు, వ్యవసాయ సంబంధమైన కొరముట్లు
కిరగన్ నూనె కురుడు ఆయిల్ ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ లైటింగు (ప్లాంట్) కొరముట్లు
తేలులు మల్క్కుసాపు కొరముట్లు
స్టీలు హాప్టింగు, కప్పింగులు, వెడెట్టలు
కాల్ బరన్ అండ్ కాస్ట్ వరన్ పుల్లిలు.
వగయిరా ఆన్సిరకముల సామానులు.

సైడ్ బై సైడ్ కాంపాండు
'హిందూస్థాన్' ఎంజినులు.

(కాక్ కుసాపు మొననుండి పోటో తీయబడినది,
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఇంజినులు కూడ గలవు.

హెన్రీడు కాంపాండు ఎంజినులు.

పోర్టల్ స్టీము ఎంజినులు.
సింపిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరు గలవి.
స్టీము వెవరు 120 పౌండులు గలవి.
కాంపాండు — హెన్రీ లో వెవర్ సిలిండరు.
స్టీము వెవరు 150 పౌండులు గలవి.

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయిలో యుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కై నను లేక

బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టోర్సు ఇంపోర్టింగు కంపెనీ ప్రాప్తియగు గారైన
మానేవర్ల బావనయ్యగారి కైనను వ్రాయవలెను.

అమృతాంజనము అన్ని నోపులకు దివ్యమృతము.

దగ్గు, శైత్యము, పడిశము, రొమ్మపడిశము, తలనెప్పి, వాయునోపులు,
పోట్లు, బెణుగులు, బిళ్లలు మొదలగు నోపులకు దివ్యమృతము.
చక్కని డబ్బోలో సహజము 0-10-0; డబ్బో 1-3 రూ 5-12-0. పోస్టుఖర్చులు కలుగు.

అమృతాంజనం డిపో. } 109, ఫ్రెరి రోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

